Rok 1914.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część VIII. — Wydana i rozesłana dnia 27. stycznia 1914.

15.

Ustawa z dnia 25. stycznia 1914

o stosunku służbowym urzędników państwowych i służby państwowej (pragmatyka służbowa).

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

Pierwsza część tej ustawy odnosi się do urzędników państwowych, zaliczonych do pewnej klasy rangi.

Wyłączeni są Ministrowie i urzędnicy, którym powierzono samodzielne kierownictwo Ministerstwa, prezydent Najwyższej Izby obrachunkowej, urzędnicy sędziowscy i nauczyciele państwowi.

Do urzędników sędziowskich należy jednak aż do wydania ustawy, normującej w całości ich stosunek służbowy, stosować analogicznie postanowienia §§ 14., 15., ustęp 3., 16., ustęp 1. do 4., 17., 18., ustęp 1. i 3., 19., 20., 30., 31., 37., 42. do 45., 47., 48., 50., 51., 53. do 55., 57. do 66., 68., 69., 71., 72., 75., 77. do 79., 81., 84., 85., 88., 89., ustęp 2., 98., 121., 131., 142. i 146. z następującemi zmianami:

a) Zażalenie przeciw kwalifikacyi (§ 20.) rozstrzyga komisya kwalifikacyjna przełożonego trybunału.

b) Czasowe posuwanie do poborów IX. klasy rangi jest wykluczone. W IX. i VIII. klasie rangi wynosi okres czasowego posuwania (§ 51.) po sześć lat.

c) Praktykańci z wykształceniem prawniczem i auskultańci otrzymują od pierwszego dnia miesiąca, następującego po przyjęciu ich do przygotowawczej służby sędziowskiej, adjutum w kwocie 1000 K rocznie, a po półtorarocznej zadowalniającej służbie przygotowawczej, adjutum w kwocie 1200 K rocznie. Pod dalszym warunkiem złożenia z dodatnim wynikiem egzaminu sędziowskiego otrzymują po trzyletniej służbie przygotowawczej jako adjutum pobory (płacę i dodatek aktywalny) urzędnika X. klasy rangi. W razie złożenia z dodatnim wynikiem egzaminu sędziowskiego najpóźniej w ciągu czterech miesięcy po ukończeniu trzyletniej służby przygotowawczej, należy dodatkowo przyznać podwyższone adjutum od pierwszego dnia miesiąca, następującego po ukończeniu służby przygotowawczej.

d) Auskultantom, których zamianowano sędziami w IX. klasie rangi dopiero po ukończeniu dłuższego, niż ośmioletniego, czasu służby,

policzalnego przy wymiarze poborów spoczynkowych (§§ 15. i 17. ustawy o organizacyi sądowej), należy wliczyć czas służby, przekraczający ośm lat, do okresu, wymaganego dla posunięcia do wyższych poborów, wyjąwszy gdyby spóźniona nominacya nastąpiła z powodu mniej odpowiedniej kwalifikacyi albo dlatego, że bądźto wcale nie ubiegali się o zamianowanie ich sędziami, bądź też ubiegali się, lecz z wykluczeniem pewnych miejsc służbowych. Nie uwzględnia się okresów czasu, które według postanowień tej ustawy nie są policzalne przy posuwaniu do wyższych poborów.

Sędziów w IX. klasie rangi, zamianowanych dla całego okręgu sądu krajowego wyższego (§ 3. ustawy o organizacyi sądowej), może Minister sprawiedliwości, na wniosek prezydenta sądu krajowego wyższego, ustanowić sędziami samoistnymi. Takich sędziów samoistnych można używać tak, jak urzędników sędziowskich, zamianowanych dla pewnego oznaczonego sądu i ustanowionych sędziami samoistnymi.

Artykuł II.

Praktykanci podlegają przepisom dla urzędników państwowych, o ile ustawa ta nie zawiera dla nich odrębnych przepisów.

Praktykantami po myśli tej ustawy są przypuszczeni do służby państwowej kandydaci na posady urzędnicze, którym jako praktykantom, elewom itp. przyznaje się ze względu na wykonywanie ich służbowego zawodu charakter urzędników państwowych bez zaliczenia do pewnej klasy rangi.

Artykuł III.

Oficerów zawodowych, którzy ubiegają się o bezpośrednie przejście w państwowy stosunek służbowy, podlegający tej ustawie, należy przy tem ubieganiu się uważać pod względem studyów co najmniej tak, jak gdyby ukończyli średni zakład naukowy.

Dla urzędników państwowych, pochodzących ze stanu uprawnionych podoficerów, ustanawia się w drodze rozporządzenia osobne udogodnienia.

Artykuł IV.

Druga część tej ustawy odnosi się do sług.

Sługami po myśli tej ustawy są wszyscy funkcyonaryusze państwowi, należący według artykułu II. ustawy z dnia 25. września 1908, Dz. u. p. Nr. 204, do kategoryi służby (podurzędnicy i słudzy).

Do członków umundurowanej straży bezpieczeństwa, należących do stanu żołnierskiego, do członków cywilnej straży policyjnej i ajentów policyjnych, jakoteż do starszych dozorców i dozorców więźniów w zakładach karnych i więzieniach przy trybunałach stosują się tylko postanowienia trzeciego rozdziału części drugiej, a zresztą osobne przepisy, wydane w drodze rozporządzenia.

Artykuł V.

Postanowienia tej ustawy o karaniu naruszeń obowiązków służbowych (rozdział V.) stosują się także do toczących się spraw dyscyplinarnych; jeżeli jednak wydano już w pierwszej instancyi orzeczenie dyscyplinarne, obowiązują w postępowaniu, wywołanem środkami prawnymi, dotychczasowe przepisy.

Artykuł VI.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z pierwszym dniem miesiąca, następującego po ogłoszeniu.

O ile ustawa ta nie zawiera wyjątku, znosi się wszystkie przepisy o przedmiotach, unormowanych tą ustawą.

Ustawy z dnia 19. kwietnia 1872, Dz. u. p. Nr. 60, z dnia 22. czerwca 1878, Dz. u. p. Nr. 59, i z dnia 17. czerwca 1883, Dz. u. p. Nr. 117, pozostają nienaruszone.

Przepisy, według których władze akademickie sprawują władzę dyscyplinarną nad urzędnikami i sługami szkół najwyższych, pozostają nienaruszone. Aż do wydania osobnych przepisów ustawowych stosują się analogicznie do wymienionych kategoryi funkcyonaryuszy państwowych postanowienia tej ustawy o karaniu naruszenia obowiązków.

Artykuł VII.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu całemu Ministerstwu.

Wiedeń, dnia 25. stycznia 1914.

Franciszek Józef wł.

Stürgkh wł. **Georgi** wł.
Hochenburger wł. **Heinold** wł.
Forster wł. **Hussarek** wł.
Trnka wł. **Schuster** wł.
Zenker wł. **Engel** wł.
Morawski wł.

Część pierwsza.

(Urzędnicy.)

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Nadanie posady.

§ 1.

Posadę urzędnika można nadać tylko obywatelowi austryackiemu o nieskazitelnej przeszłości, który posiada zupełne uzdatnienie do wypełniania

swoich powinności służbowych i którego zdolność do działań prawnych nie jest ograniczona z żadnego innego powodu, jak tylko z powodu małoletności.

Do nadania posady małoletniemu potrzeba zezwolenia jego ustawowego zastępcy.

Szczególne wymogi do nadania posady należy oceniać według przepisów, obowiązujących dla poszczególnych gałęzi służby różnych działów.

Osoby, do których majątku otwarto konkurs, wykluczone są od uzyskania posady, jak długo trwa postępowanie konkursowe.

§ 2.

Do nadania posady potrzeba zezwolenia władzy centralnej, jeżeli ubiegający się:

1. nie ukończył jeszcze 18. roku życia,

2. przekroczył już 40. rok życia, a nie pozostawał jeszcze dotychczas w służbie państwowej,

3. zasądzony został za zbrodnię lub występek, albo za przekroczenie, popełnione z chęci zysku lub skierowane przeciw obyczajności publicznej,

4. wydalony został ze służby państwowej albo wystąpił ze służby państwowej podczas toczącego się postępowania dyscyplinarnego.

§ 3.

Nadanie posady urzędnikowi, któryby przez to wszedł w stosunek przełożonego lub podwładnego w służbie wobec innego urzędnika, z którym jest spokrewniony lub spowinowacony albo w linii wstępnej lub zstępnej, albo w linii bocznej aż do trzeciego stopnia włącznie, lub z którym pozostaje w stosunku adopcyjnym, dozwolone jest tylko za przyzwoleniem władzy centralnej.

§ 4.

Jeżeli się później okaże, że urzędnik wyłudził posadę przez przedłożenie nieważnych dokumentów lub przez przemilczenie okoliczności, które według obowiązujących przepisów wykluczają nadanie posady, należy wystąpić przeciw niemu w drodze dyscyplinarnej.

§ 5.

O ile według obowiązujących przepisów ma służba przygotowawcza poprzedzać nadanie posady, stosują się odpowiednio postanowienia o nadaniu posady także do przypuszczenia do służby przygotowawczej.

§ 6.

Na nadanie posady wystawia się dekret, w którym należy podać tytuł urzędowy i pobory.

Jeżeli urzędnik uzyska tylko prowizoryczną posadę, należy ją jako taką w dekrecie oznaczyć.

Także na przypuszczenie do służby przygotowawczej wystawia się dekret.

§ 7.

Państwowy stosunek służbowy rozpoczyna się z dniem doręczenia dekretu nadania posady (przypuszczenia), wyjąwszy, jeżeli w tym dekrecie wyraźnie inny dzień oznaczono.

Objęcie służby ma nastąpić w dniu oznaczonym w dekrecie, a jeżeli żadnego dnia nie wymieniono, w ciągu czternastu dni po doręczeniu dekretu. W razie zwłoki staje się nadanie posady nieważne, jeżeli spóźnienia nie usprawiedliwiono dostatecznie w ciągu dalszego czternastodniowego terminu.

§ 8.

Między urzędnikami jednego urzędu, któremu poruczono zawiadywanie pieniądzmi lub materyałami albo ich zarachowywanie, następnie między urzędnikami jednego oddziału rachunkowego, jakoteż między nimi a urzędnikami kas i urzędów zarachowujących, które podlegają ich kontroli, nie może zachodzić stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa, oznaczony w § 3., ani stosunek adopcyjny.

Także w innych wypadkach należy starać się o to, aby przez tego rodzaju stosunek nie był interes służby narażony na szkodę.

Początek czasu służby.

§ 9.

Czas służby po myśli tej ustawy rozpoczyna się przy pierwszem lub ponownem nadaniu posady z dniem rzeczywistego objęcia służby, a w razie bezpośredniego przejścia z innego państwowego stosunku służbowego, z dniem uwolnienia od tego stosunku.

Dzień objęcia służby prowizorycznej uważa się za początek czasu służby, jeżeli czas służby prowizorycznej jest policzalny w myśl § 61. przy wymiarze poborów spoczynkowych.

Urzędnik ma w ciągu czternastu dni po objęciu służby okazać swój dekret nadania posady naczelnikowi władzy służbowej; ten ma zarządzić, aby początek czasu służby wpisano do wykazu stanu osobowego.

Za władzę służbową należy uważać tę władzę, której naczelnik powołany jest według obowiązujących przepisów do bezpośredniego sprawowania nadzoru służbowego nad urzędnikiem.

Służba prowizoryczna.

§ 10.

Stosunek służbowy urzędnika, któremu nadano posadę z zastrzeżeniem odwołania, można w każdej chwili rozwiązać. O rozwiązaniu stosunku służbowego należy zawiadomić urzędnika na miesiąc naprzód, o ile w dekrecie nadania posady nie postanowiono inaczej.

Służba przygotowawcza.

§ 11.

Praktykanci pozostają w służbie przygotowawczej. Bliższe postanowienia o służbie przygotowawczej normują osobne przepisy.

Stosunek służbowy praktykanta może być rozwiązany po wysłuchaniu właściwej komisyi kwalifikacyjnej, jeżeli się okaże, że praktykant nie posiada uzdatnienia do uzyskania posady. W tym wypadku należy mu, o ile zresztą zachowanie się jego jest bez zarzutu, przyznać odprawę w wysokości jednomiesięcznego adjutum.

Przy rozwiązaniu stosunku służbowego dla braku egzaminów, wymaganych do uzyskania posady, rozstrzygają przepisy egzaminacyjne, jeżeli dekret przypuszczenia do służby nie zawiera szczególnych postanowień.

Przysięga służbowa i przyrzeczenie służbowe.

§ 12.

Urzędnik, wchodząc definitywnie w państwowy stosunek służbowy, ma złożyć przysięgę służbową w ręce naczelnika urzędu lub wyznaczonego przezeń urzędnika.

Zaprzysiężony ma podpisać formularz przysięgi po umieszczeniu na nim daty jej złożenia. Złożenie przysięgi należy z podaniem dnia stwierdzić urzędownie na dekrecie nadania posady.

Wypadki, w których dotychczas składano przysięgę służbową w ręce Cesarza, pozostają nienaruszone.

Urzędnicy na prowizorycznej posadzie i praktykanci mają przy objęciu służby złożyć przyrzeczenie służbowe, do którego stosują się analogicznie postanowienia o przysiędze służbowej.

Wykaz stanu osobowego.

§ 13.

Władza służbowa prowadzi dla każdego urzędnika wykaz stanu osobowego, do którego należy wpisywać wszystkie odnoszące się do jego osoby szczegóły, które mają znaczenie dla państwowego stosunku służbowego w ogólności, a dla posuwania do wyższych poborów i dla wymiaru poborów spoczynkowych w szczególności.

Urzędnik ma podać szczegóły te bezpośrednio po objęciu służby i donosić o wszystkich zmianach, o ile nie polegają one na zarządzeniach przełożonej władzy.

Urzędnik ma prawo wglądać w swój wykaz stanu osobowego i brać z niego odpis.

Kwalifikacya.

§ 14.

Dla urzędników, których dotyczy czasowe posuwanie, jakoteż dla praktykantów, prowadzi się bieżące tabele kwalifikacyjne, do których należy corocznie wpisywać kwalifikacyę.

Bliższe postanowienia normują osobne przepisy.

Również osobne przepisy postanawiają, o ile także dla urzędników wyższych klas rangi ma nastąpić powtarzające się regularnie oznaczanie kwalifikacyi.

§ 15.

Komisye kwalifikacyjne tworzy się:

a) przy władzach centralnych,
b) przy władzach, podlegających bezpośrednio władzy centralnej.

Jeżeli przy władzy, podlegającej bezpośrednio władzy centralnej, nie da się przeprowadzić utworzenia komisyi kwalifikacyjnej, ma szef władzy centralnej poruczyć innej komisyi kwalifikacyjnej oznaczanie kwalifikacyi dla urzędników, zatrudnionych w okręgu służbowym tej władzy.

W zakresie zarządu sprawiedliwości oznacza Minister sprawiedliwości w drodze rozporządzenia te władze, przy których należy utworzyć komisye kwalifikacyjne.

§ 16.

Komisye kwalifikacyjne składają się z pięciu członków.

Zwyczajnych członków komisyi, jakoteż potrzebną ilość zastępców, ustanawia z początkiem każdego roku naczelnik tej władzy, przy której utworzona jest komisya.

W komisyi przewodniczy najstarszy rangą członek zwyczajny.

W komisyi zapadają uchwały bezwzględną większością głosów.

Jeżeli chodzi o oznaczenie kwalifikacyi dla urzędnika fachowego, wówczas, o ile dla urzędników jego gałęzi służbowej nie utworzono osobnej komisyi kwalifikacyjnej, wstępuje do komisyi w miejsce najmłodszego rangą członka zwyczajnego referent fachowy albo inny wyższy urzędnik fachowy, jako członek nadzwyczajny z głosem stanowczym.

W wypadku, przewidzianym w § 15., ustępie 2., może szef władzy centralnej zarządzić, aby jeden albo dwaj urzędnicy tej władzy, przy której nie utworzono komisyi kwalifikacyjnej, weszli w skład komisyi jako nadzwyczajni członkowie z głosem stanowczym w miejsce obu najmłodszych rangą członków zwyczajnych.

§ 17.

Dla urzędników, nie pozostających pod bezpośrednim nadzorem służbowym naczelnika tej władzy, przy której utworzono komisyę kwalifikacyjną, ma bezpośrednio przełożony naczelnik urzędu lub oddziału sporządzić odpowiadające § 19. opisanie kwalifikacyjne wraz z wymaganem uzasadnieniem. Opisanie to należy przedłożyć komisyi w drodze służbowej.

Władze pośrednie w ustroju służbowym (organy nadzorcze) mają oświadczyć się co do wszystkich punktów opisania kwalifikacyjnego, i to w razie odmiennego zdania, z podaniem powodów.

§ 18.

Komisya oznacza kwalifikacyę, o ile przedłożono opisania, po ich sprawdzeniu.

Do obrad komisyi należy z reguły powoływać z głosem doradczym referenta spraw personalnych jakoteż ewentualnie urzędnika, któremu poruczono regularne przeprowadzanie inspekcyi urzędowych, o ile oni nie należą już do komisyi.

Jeżeli komisya uzna potrzebę uzupełniających wyjaśnień, wówczas można powołać także innego urzędnika w celu udzielenia informacyi.

§ 19.

Przy oznaczaniu kwalifikacyi należy uwzględniać:

1. zawodowe wykształcenie (znajomość przepisów, potrzebnych do sprawowania urzędu),
2. zdolności i pojętność,
3. pilność, sumienność i możność polegania na urzędniku przy wykonywaniu służby,
4. zdatność do obcowania ze stronami i do służby zewnętrznej,
5. znajomość języków,
6. wynik użycia w służbie,
7. zachowanie się,
8. co do urzędników, którzy zajmują kierujące stanowiska służbowe, lub mają być na takie stanowisko powołani, uzdatnienie do tegoż.

Szczególne okoliczności, rozstrzygające o kwalifikacyi, należy wyraźnie wymienić.

Ogólna ocena ma opiewać „znakomicie“, „bardzo dobrze“, „dobrze“, „mniej odpowiednio“ lub „nieodpowiednio“.

Wszyscy urzędnicy, powołani do współdziałania w postępowaniu kwalifikacyjnem, mają przy spełnianiu swej funkcyi przestrzegać ściśle sumienności i bezstronności. W szczególności mają komisye kwalifikacyjne dbać także o możliwie największą równomierność w ocenianiu urzędników.

§ 20.

Urzędnika należy uwiadomić o ogólnej ocenie.

Temuż przysługuje prawo wglądać u władzy służbowej w swoją tabelę kwalifikacyjną (ogólną ocenę i poszczególne punkty) i brać z niej odpis.

Jeżeli ogólna ocena nie opiewa przynajmniej „dobrze“, wtedy może urzędnik w ciągu czterech tygodni po zawiadomieniu go o niej wnieść do władzy służbowej zażalenie, które rozstrzyga komisya kwalifikacyjna władzy centralnej.

Rozdział II.

Obowiązki.

Obowiązki ogólne.

§ 21.

Urzędnik jest obowiązany do wierności i posłuszeństwa Cesarzowi i do niezłomnego przestrzegania zasadniczych ustaw państwowych jakoteż innych ustaw. Ma on poświęcać się służbie ze wszystkich sił i z wszelką gorliwością, oraz wypełniać obowiązki swego urzędu sumiennie, bezstronnie i bezinteresownie, dbać zawsze o przestrzeganie publicznych interesów oraz unikać wszystkiego i według sił powstrzymywać to wszystko, coby mogło tym interesom zaszkodzić albo wpłynąć ujemnie na prawidłowy tok administracyi.

Posłuszeństwo służbowe.

§ 22.

Urzędnik ma obowiązek być posłusznym zarządzeniom służbowym swoich przełożonych i przy ich spełnianiu dbać o poruczone mu interesy służbowe według najlepszej wiedzy i możności.

Jeżeli tego wymagają ważne względy służbowe, musi urzędnik na zlecenie swoich przełożonych załatwiać czasowo przy tej władzy, gdzie jest zatrudniony, albo przy innych władzach państwowych, także te agendy urzędowe, które nie należą do zwyczajnych czynności służbowych urzędników tej samej gałęzi służby.

Zachowanie tajemnicy urzędowej.

§ 23.

Urzędnik ma o wszystkich sprawach, o których dowiedział się w wykonywaniu służby albo ze względu na swoje stanowisko urzędowe, a których utrzymania w tajemnicy wymaga interes państwa

lub stron albo inne względy służbowe, lub które zostały mu wyraźnie oznaczone jako poufne, zachować jak najściślejsze milczenie wobec każdego, komu nie jest obowiązany o takich sprawach urzędownie donosić.

Wyjątek od tego zachodzi tylko o tyle, o ile w pewnym oznaczonym wypadku zwolniono urzędnika od obowiązku zachowania tajemnicy urzędowej.

Obowiązek zachowania tajemnicy urzędowej trwa nadal bez zmiany także w stosunku pozasłużbowym i w stanie spoczynku jakoteż po rozwiązaniu stosunku służbowego.

Urzędnikom, powołanym do współudziału w rozstrzyganiu spraw stron, nie wolno wyrażać pozaurzędownie swego zapatrywania o toczącej się sprawie strony lub o prawdopodobnym jej wyniku.

Zachowanie się.

§ 24.

Urzędnik winien w służbie i poza służbą strzec powagi swego stanu, zachowywać się zawsze zgodnie z wymaganiami dyscypliny i unikać wszystkiego, coby mogło obniżyć poważanie i zaufanie, którego wymaga jego stanowisko.

Także w stanie spoczynku obowiązany jest urzędnik do zachowywania się w sposób odpowiadający powadze jego stanu.

§ 25.

Urzędnikowi nie wolno uczestniczyć w stowarzyszeniu, jeżeli to uczestnictwo ze względu na dążności lub rodzaj działalności stowarzyszenia pozostaje w sprzeczności z obowiązkami urzędnika.

Również nie wolno wchodzić w związki, które mają na celu wywoływać zakłócenia lub tamowania toku urzędowania lub służby.

Żaden urzędnik nie może należeć do zagranicznego stowarzyszenia, mającego cele polityczne.

§ 26.

Urzędnik ma odnosić się do swych przełożonych z uszanowaniem a w obejściu ze współtowarzyszami w urzędzie i podwładnymi zachowywać się przyzwoicie.

W służbowem znoszeniu się ze stronami ma się przestrzegać należnej przyzwoitości. W sprawach służbowych należy w granicach dopuszczalnych przychodzić stronom z pomocą.

§ 27.

Wszelkie prośby, przedstawienia i zażalenia w osobistych sprawach służbowych lub dotyczących stosunku służbowego ma urzędnik wnosić z reguły w drodze służbowej, w każdym jednak razie wyłącznie tylko do władz przełożonych; należy je bezzwłocznie przesyłać władzy powołanej do urzędowania, która po wyjaśnieniu w razie potrzeby faktycznego stanu ma wydać stosowne zarządzenie.

Zażalenia przeciw służbowym zarządzeniom przełożonych nie mają mocy odraczającej.

Uczęszczanie do urzędu.

§ 28.

Jeżeli urzędnik nie jest wyraźnie zwolniony od regularnego uczęszczania do urzędu albo jeżeli nieobecność jego w służbie nie jest usprawiedliwiona, winien ściśle przestrzegać przepisanych godzin urzędowych. W miarę wymogów służby należy czynność urzędową przedłużyć także poza godziny urzędowe.

Urzędnikowi należy o tyle umożliwić spoczynek niedzielny, o ile można to pogodzić z nieodzownymi wymogami służby.

§ 29.

Jeżeli urzędnik doznaje przeszkody w pełnieniu służby wskutek choroby albo czasowo z innych uzasadnionych powodów, ma możliwie najrychlej donieść o tem władzy służbowej i na jej żądanie wykazać w odpowiedni sposób powód przeszkody.

Urzędnik nieobecny w służbie z powodu choroby jest obowiązany na zarządzenie władzy poddać się badaniu lekarza urzędowego.

Usprawiedliwiona, a w szczególności każda spowodowana chorobą lub uzasadniona w przepisach sanitarno-policyjnych nieobecność w służbie nie pociąga za sobą uszczuplenia poborów lub ujemnych skutków w posuwaniu do wyższych poborów.

Jeżeli urzędnik samowolnie nie jawi się do służby dłużej niż przez trzy dni, nie wykazując dostatecznie usprawiedliwiającego powodu, wówczas, niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej, traci pobory na czas trwania nieusprawiedliwionej nieobecności. Pobory już wypłacone potrąca się z najbliższej kwoty poborów.

Służba wojskowa.

§ 30.

Podczas pełnienia prezencyjnej służby wojskowej zatrzymuje się urzędnikowi jego pozycyę w klasie rangi.

Podczas pełnienia prezencyjnej służby wojskowej (wojskowego wykształcenia) aż do dziesięciu tygodni, tudzież podczas peryodycznych ćwiczeń

wojskowych, zatrzymuje urzędnik swoje pobory; czas ten liczy się także w tych wypadkach przy posuwaniu do wyższych poborów. W razie wyjątkowego powołania rezerwistów i zapasowych rezerwistów do pełnienia czynnej służby w czasie pokoju może pozwolić władza centralna w wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, na traktowanie w ten sam sposób także dłuższego okresu czasu.

Urzędnikom, powołanym do odbywania prezencyjnej służby wojskowej, trwającej ustawowo rok lub dłużej, należy wstrzymać pobory. Czas pełnienia takiej służby nie jest policzalny przy posuwaniu do wyższych poborów.

O ile urzędnik podczas pełnienia czynnej służby wojskowej w razie mobilizacyi (uzupełnienia do stanu wojennego) lub powołania pospolitego ruszenia ma zatrzymać swoje pobory, postanawiają obowiązujące osobne przepisy ustawowe. Czas pełnienia takiej służby liczy się przy posuwaniu do wyższych poborów.

Jeżeli urzędnik, wyjąwszy wypadek mobilizacyi (uzupełnienia do stanu wojennego), chce bez ustawowego obowiązku wstąpić dobrowolnie do służby wojskowej lub czasowo w niej pozostać, potrzebuje w tym celu osobnego urlopu, do udzielenia którego mają zastosowanie postanowienia § 44.

W razie mobilizacyi (uzupełnienia do stanu wojennego) potrzebuje urzędnik do pełnienia tego rodzaju służby wojskowej zezwolenia władzy centralnej. Zezwolenia tego można odmówić urzędnikowi tylko wtedy, jeżeli jest w służbie niezbędnie potrzebny.

Pobyt.

§ 31.

Urzędnik jest obowiązany obrać sobie miejsce stałego zamieszkania w ten sposób, aby mógł dopełnić punktualnie wszystkich powinności służbowych. Ma on podać do wiadomości władzy służbowej swe miejsce zamieszkania i donieść o każdej zmianie.

Urzędnik, którego nieobecność w służbie jest usprawiedliwiona, ma w razie, gdy przebywa poza miejscem swego stałego zamieszkania, donieść o tem władzy służbowej.

Urzędnicy pozostający na urlopie mają władzy służbowej, a urzędnicy w czasowym stanie spoczynku tej władzy, gdzie na ostatku pełnili służbę, podać adres, pod którym można im w najkrótszej drodze przesyłać urzędowe zawiadomienia.

Władza centralna zarządza, o ile ze względu na szczególne stosunki służbowe mają nastąpić ograniczenia co do wydalania się urzędnika z siedziby urzędowej także poza godzinami urzędowemi. W razie nadzwyczajnych okoliczności może takie ograniczenia zarządzić czasowo także naczelnik władzy służbowej.

Zawarcie małżeństwa.

§ 32.

Jeżeli urzędnik zawrze małżeństwo, ma o tem w ciągu czternastu dni donieść władzy służbowej.

To samo stosuje się do urzędników w czasowym stanie spoczynku.

Zajęcie uboczne.

§ 33.

Urzędnikowi nie wolno obok swego urzędu mieć żadnego zajęcia ani przyjmować żadnej posady, które mogłyby się sprzeciwiać powadze i godności jego urzędu lub przeszkadzać mu w zupełnem i ścisłem wypełnianiu obowiązków służbowych albo wywołać przypuszczenie stronniczości w wykonywaniu służby.

Urzędnikowi nie wolno brać udziału w zarządzie akcyjnych lub innych na zysk obliczonych towarzystw ani w przełożeństwie ani też w radzie zawiadowczej lub nadzorczej.

Wyjątkowo może władza centralna zezwolić na bezpłatny udział w kierownictwie tego rodzaju przedsiębiorstw, jeżeli to leży w bezpośrednim interesie państwowym. Takiego zezwolenia nie wymaga się, jeżeli chodzi o przedsiębiorstwo, mające wyłącznie na celu popieranie dążeń humanitarnych lub stosunków gospodarczych urzędników publicznych albo ich rodzin.

Każde uboczne zajęcie zarobkowe należy zgłosić u władzy służbowej.

§ 34.

Żadnemu urzędnikowi nie wolno w sprawach, mających związek z zadaniami jego zawodu, wydawać pozasądownie opinii rzeczoznawcy bez zezwolenia władzy służbowej. Zezwolenia należy wówczas udzielić, jeżeli stosownie do przedmiotu i celu opinii przy uwzględnieniu stanowiska i zakresu działania urzędnika, wykluczone jest narażenie interesów służbowych na szkodę.

Przyjmowanie podarunków.

§ 35.

Z wyjątkiem datków, otrzymywanych za pośrednictwem przełożonej władzy, nie wolno urzędnikowi przyjmować żadnych podarunków, ofiarowanych ze względu na sprawowanie przez niego urzędu jemu lub członkowi jego rodziny, pośrednio lub bezpośrednio, w pieniądzach albo w wartości pieniężnej, ani też przysparzać sobie pod jakimkolwiekbądź pozorem innych korzyści.

Do przyjmowania darów honorowych potrzeba zezwolenia władzy służbowej.

Rozdział III.

Prawa.

Umieszczenie w klasie rangi.

§ 36.

Urzędnik na stałej posadzie ma prawo do umieszczenia go w klasie rangi, odpowiadającego jego stałej posadzie, a następnie jego ostatniemu awansowi, co jednak nie uzasadnia prawa do pewnego oznaczonego sposobu używania go w służbie.

Nadanie prowizorycznej posady, o ile w dekrecie nie postanowiono inaczej, nie uzasadnia roszczenia do nadania stałej posady lub do pozostawienia na prowizorycznem stanowisku.

Przyjęcie urzędnika do innej gałęzi służby można uczynić zawisłem od warunku zrzeczenia się zajmowanego dotychczas miejsca w klasie rangi.

Jako należące do tej samej gałęzi służby w rozumieniu tej ustawy należy uważać te wszystkie posady służbowe w różnych działach służby, do uzyskania których ustanowiono zasadniczo jednakowe wymogi.

Ranga służbowa.

§ 37.

Rangę służbową oznacza się według czasu trwania służby, spędzonego w obrębie tej samej gałęzi służby w odnośnej klasie rangi albo w charakterze tej klasy rangi. Przytem nie wchodzą w rachubę te okresy czasu, które nie są policzalne przy czasowem posuwaniu, albo w ciągu których urzędnik był wykluczony od posunięcia do wyższych poborów.

O ile już z tego nie wynika pewne oznaczone następstwo w randze, to do ocenienia jego miarodajne są kolejno następujące okoliczności:

1. stosunek w randze w bezpośrednio niższej klasie rangi,

2. czas trwania służby państwowej, policzalnej przy wymiarze poborów spoczynkowych,

3. czas trwania niepoliczalnej rzeczywistej służby państwowej,

4. wiek.

Praktykanci następują po sobie według trwania policzalnego przy posuwaniu do wyższych adjutów czasu służby, spędzonego w obrębie tej samej gałęzi i tego samego działu służby.

§ 38.

Urzędnik może zrzec się swej rangi służbowej. Takie zrzeczenie się wymaga zatwierdzenia.

Zatwierdzone zrzeczenie się rangi jest nieodwołalne. Na podstawie zatwierdzonego zrzeczenia się otrzymuje urzędnik w ten sposób następstwo w randze, że okoliczności przytoczone w § 37. nie wchodzą w rachubę, o ile je obejmuje zrzeczenie się.

§ 39.

Władze, powołane do prowadzenia stanu osobowego, mają urzędników, należących w myśl istniejącej organizacyi służby do tego samego stanu osobowego, utrzymywać w ewidencyi według ustawowego następstwa w randze, w listach oddzielnie ułożonych dla każdej gałęzi służby i każdej klasy rangi.

Poszczególne listy rangi należy corocznie zamykać według stanu z dniem 31. grudnia i przesyłać je wszystkim władzom, gdzie pełnią służbę urzędnicy, umieszczeni na liście rangi.

Naczelnicy urzędów mają każdemu urzędnikowi, pełniącemu służbę przy urzędzie, udzielać do wglądnięcia dotyczącą go listę rangi. Urzędnikowi wolno przeciw oznaczeniu jego rangi wnieść w ciągu czternastu dni po wglądnięciu u władzy służbowej zażalenie do szefa władzy centralnej.

Tytuł urzędowy.

§ 40.

Tytuły urzędowe w różnych gałęziach i działach służby ustanawia rozporządzenie cesarskie.

Urzędnik ma prawo używać tytułu urzędowego i żądać, aby mu oddawano ten tytuł zarówno w stosunku służbowym, jakoteż w ogłoszeniach urzędowych.

Za tytuł urzędowy urzędnika należy uważać ten tytuł, który mu przyznano na podstawie obowiązujących przepisów przy nadaniu mu posady, przy jego ostatnim awansie, lub przy zmianie jego przeznaczenia służbowego, spowodowanej nominacyą. Jeżeli urzędnikowi nadano tytuł, odpowiadający wyższej klasie rangi w tej samej gałęzi służby, wówczas ten tytuł jest jego tytułem urzędowym.

Urzędnikom, przeniesionym w stan pozasłużbowy jakoteż w stan spoczynku, przysługuje prawo dalszego używania ich tytułu urzędowego. Jednak przy wszystkich oficyalnych wystąpieniach i w wszystkich pismach mają oni do swego tytułu dodawać uwagę, wskazującą na stosunek pozasłużbowy (stan spoczynku).

Uniform.

§ 41.

Urzędnik ma prawo nosić w obrębie państwa uniform, odpowiadający według obowiązującego

przepisu uniformowego jego stanowisku w klasie rangi i działowi służby, do którego należy.

Urzędnikowi na prowizorycznej posadzie przysługuje uniform, odpowiadający zajmowanemu prowizorycznie stanowisku. Uniform urzędnika, który posiada tytuł, odpowiadający wyższej klasie rangi w tej samej gałęzi służby, albo charakter wyższej klasy rangi, stosuje się do wyższego stanowiska w klasach rangi.

Praktykanci z grupy urzędników, oznaczonej w § 52. pod *A*, mają prawo nosić uniform, przysługujący urzędnikom XI. klasy rangi.

Do urzędników, przeniesionych w stan pozasłużbowy, jakoteż do urzędników w stanie spoczynku, stosują się przepisy o noszeniu uniformu, obowiązujące urzędników w czynnej służbie.

O ile urzędnicy są obowiązani nosić uniform w służbie, postanawiają w obrębie poszczególnych działów służby osobne przepisy.

Również osobne przepisy normują noszenie uniformu za granicą.

Urlop.

§ 42.

Każdy urzędnik ma prawo do corocznego urlopu dla wypoczynku, o ile nie stoją temu na przeszkodzie konieczne względy służbowe.

Czas urlopu należy wyznaczać według stosunków służbowych.

Najkrótszy czas trwania urlopu ustanawia się:

dla praktykantów i urzędników XI. klasy rangi na czternaście dni,

dla urzędników z poborami X. i IX. klasy rangi na trzy tygodnie,

dla urzędników z poborami VIII. i VII. klasy rangi na cztery tygodnie,

a dla urzędników od VI. klasy rangi w górę na pięć tygodni.

Do urlopu dla wypoczynku nie należy wliczać urlopu, udzielonego z pewnego szczególnego powodu, o ile tenże trwał tylko przez czas, jakiego ten powód wymagał.

Przekroczenie urlopu uważa się na równi z samowolnem niejawieniem się w urzędzie.

§ 43.

Udzielenie urlopu nie wyklucza odmiennego zarządzenia, wskazanego szczególnymi względami służbowymi. Należy jednak umożliwić rozpoczęcie lub dalsze korzystanie z urlopu, skoro tylko służba na to zezwoli. Za podróże, spowodowane nieprzewidzianem odwołaniem z urlopu, zwraca się normalne koszta podróży.

Jeżeli żądanego urlopu dla wypoczynku nie można było udzielić wcale, lub w pełnym ustawowym wymiarze, należy tę okoliczność uwzględnić przy ustaleniu czasu trwania urlopu dla wypoczynku w następnym roku.

§ 44.

Udzielenie urlopu dłuższego niż na trzy miesiące można uczynić zawisłem od warunku, iż za czas, przekraczający ustawowy czas trwania urlopu, mają odpaść pobory i że ten czas nie ma być policzony przy posunięciu do wyższych poborów i przy wymiarze poborów spoczynkowych.

Jeżeli urlop trwał już cały rok, należy udzielenie dalszego urlopu uczynić zawisłem od wszystkich w poprzednim ustępie podanych warunków. Można jednak od wymienionych warunków odstąpić w całości lub w części, jeżeli udzielenie dłuższego urlopu jest pożądane ze względów publicznych.

Przy obliczeniu jednorocznego czasu trwania urlopu należy uważać odbytą w ciągu tego czasu czynną służbę tylko wtedy za przerwę, jeżeli ta służba wynosi przynajmniej połowę czasu bezpośrednio przedtem spędzonego na urlopie. W tym wypadku liczy się rok dopiero od końca służby, odbytej między obydwoma okresami urlopu. Jeżeli służba między okresami urlopu trwała krócej, to przy obliczeniu jednorocznego czasu trwania urlopu zlicza się razem poszczególne okresy urlopu.

Pobory.

§ 45.

Urzędnik na stałej posadzie ma prawo do poborów (płacy i dodatku aktywalnego lub funkcyjnego), które według obowiązujących ustaw odpowiadają jego klasie rangi, o ile nie należą mu się pobory wyższe na podstawie czasowego posuwania.

To postanowienie stosuje się analogicznie do urzędników na posadzie prowizorycznej.

§ 46.

Praktykanci grup urzędników, oznaczonych w § 52. pod *A* i *B*, otrzymują od pierwszego dnia miesiąca, następującego po rozpoczęciu czasu służby, adjutum w kwocie 1000 K rocznie, praktykanci innych grup od tego samego dnia adjutum w kwocie 600 K rocznie.

Adjutum podwyższa się po półtorarocznej zadowalniającej służbie w obrębie tej samej gałęzi i tego samego działu służby o kwotę 200 K rocznie.

§ 47.

Pobory należą się, o ile w dekrecie nie postanowiono inaczej, w razie pierwszego lub ponownego nadania posady od pierwszego dnia miesiąca, następującego po rozpoczęciu czasu służby, w innych wypadkach od pierwszego dnia miesiąca, następującego po nominacyi, awansie lub posunięciu. W razie zmiany miejsca służbowego należy się urzędnikowi dodatek aktywalny (funkcyjny), odpowiadający nowemu miejscu służbowemu, od pierwszego dnia miesiąca, następującego po uwolnieniu urzędnika od jego dotychczasowego zatrudnienia.

Na wypadek śmierci wstrzymuje się pobory z ostatnim dniem miesiąca, w którym śmierć nastąpiła, w razie zaś rozwiązania stosunku służbowego w inny sposób, z ostatnim dniem miesiąca, w którym urzędnika z tego stosunku rzeczywiście wyłączono i dekretem uwolniono.

Jeżeli zajdzie zmiana w wymiarze poborów, wstrzymuje się poprzednie pobory z ostatnim dniem miesiąca, poprzedzającego należność nowych poborów.

§ 48.

Pobory należą się w ratach miesięcznych, zapadających z góry w pierwszym dniu każdego miesiąca.

Dodatek aktywalny może być na żądanie urzędnika pod warunkami, które ustali się osobnymi przepisami, niezależnie od postanowienia ustępu pierwszego, wypłacany także w ratach kwartalnych z góry. Jeżeli w ciągu dotyczącego kwartału wstrzymano dodatek aktywalny z innego powodu, aniżeli wskutek śmierci urzędnika, ma urzędnik zwrócić raty miesięczne, wypłacone przed ich zapadłością. Bliższe postanowienia o tym zwrocie normują osobne przepisy.

Awans do wyższych klas rangi.

§ 49.

Awans do wyższych klas rangi następuje, niezależnie od okresów czasowego posuwania, przez nadanie posady służbowej wyższej klasy rangi.

Przy tem jest miarodajne szczególne nadawanie się na posadę, uzdolnienie, użyteczność i godność zaufania.

Na każdy awans do wyższej klasy rangi wystawia się dekret, w którym należy podać tytuł urzędowy, pobory i dzień awansu.

Posuwanie do wyższych poborów.

a) Posuwanie do wyższych stopni płacy.

§ 50.

Posunięcie do wyższego stopnia płacy tej samej klasy rangi następuje, skoro urzędnik ukończył ustawowy okres czasu z poborami bezpośrednio poprzedzającego stopnia płacy, o ile na mocy osobnych postanowień ustawowych nie jest wykluczony od posunięcia do odnośnego stopnia płacy.

Ustawowy okres czasu wynosi w XI., X. i IX. klasie rangi trzy lata, w innych klasach rangi cztery lata.

Przy pierwszem lub ponownem nadaniu posady w państwowym stosunku służbowym, podlegającym tej ustawie, może władza centralna, gdy zachodzą szczególne okoliczności, zezwolić na policzenie pewnego oznaczonego okresu czasu do wcielenia lub posunięcia do wyższego stopnia płacy.

Przy przyjęciu do innej gałęzi służby można zastrzec, że czas spędzony w dotychczasowej gałęzi służby nie będzie uwzględniony w całości lub części przy posuwaniu do wyższych stopni płacy.

b) Czasowe posuwanie (posuwanie do poborów wyższej klasy rangi).

§ 51.

Czasowe posuwanie jest to posuwanie do poborów (płacy i dodatku aktywalnego) każdorazowej bezpośrednio wyższej klasy rangi bez zmiany klasy rangi i posuwanie do dalszych stopni płacy tej klasy rangi.

Posuwanie do poborów każdorazowej bezpośrednio wyższej klasy rangi następuje według szematu z § 52., skoro urzędnik w obrębie tej samej gałęzi służby ukończył czas służby, oznaczony w tym szemacie (okres czasowego posuwania) z poborami bezpośrednio poprzedzającej klasy rangi.

Czasowe posuwanie zależy od złożenia z dodatnim wynikiem przepisanych egzaminów fachowych. Nie można odmówić przypuszczenia do egzaminu, jeżeli zachodzą ustanowione w tym względzie warunki.

Kwalifikacye „mniej odpowiednia“ i „nieodpowiednia“ wstrzymują czasowe posuwanie; lata, za które takiej kwalifikacyi udzielono, nie są policzalne przy czasowem posuwaniu.

Urzędnicy, którzy ukończyli 60. rok życia i 35. rok służby, są wyłączeni od czasowego posuwania.

Przy pierwszem lub ponownem nadaniu posady w państwowym stosunku służbowym, podlegającym tej ustawie, jakoteż przy przyjęciu do innej gałęzi służby, może władza centralna, gdy zachodzą szczególne okoliczności, zezwolić na policzenie pewnego oznaczonego okresu czasu do czasowego posunięcia.

§ 52.

W celu czasowego posuwania rozróżnia się pięć grup urzędników, stosownie do tego, o ile do nadania posady w odnośnej gałęzi służby przepisane są zasadniczo następujące studya:

A. ukończenie szkoły średniej i pełne wykształcenie akademickie,

B. ukończenie średniego zakładu naukowego i kursu akademii, jakoteż złożenie z dodatnim wynikiem egzaminu państwowego w akademii,

C. ukończenie średniego zakładu naukowego,

D. ukończenie czterech niższych klas średniego zakładu naukowego albo jednorocznego kursu naukowego przy szkole wydziałowej i złożenie z dodatnim wynikiem osobnego egzaminu fachowego,

E. każde inne wykształcenie wyższe od tego, które daje szkoła ludowa.

Okresy czasowego posuwania są następujące:

Czas trwania służby z poborami	w grupie				
	A	*B*	*C*	*D*	*E*
	lat				
XI. klasy rangi .	—	3	6	6	6
X. „ „ .	5	5	6	7	9
IX. „ „ .	6	7	7	9	—
VIII. „ „ .	6	10	—	—	—

Oznaczenie zakładów naukowych, które należy uważać za średnie po myśli tej ustawy, jakoteż zaliczenie poszczególnych kategoryi urzędników rozmaitych gałęzi i działów służby do grup tego szematu, ma nastąpić w drodze rozporządzenia.

Czasowe posuwanie każdego poszczególnego urzędnika stosuje się wyłącznie do okresów posuwania, ustanowionych dla jego grupy.

§ 53.

Jeżeli co do urzędnika, który uzyskał prawo do czasowego posunięcia, zaszły od czasu ostatniego oznaczenia kwalifikacyi okoliczności, które podają w wątpliwość, czy jego kwalifikacyę można jeszcze uważać za dobrą, odracza się rozstrzygnięcie o czasowem posunięciu aż do najbliższego oznaczenia kwalifikacyi.

c) Postanowienia wspólne.

§ 54.

Przy obliczaniu okresu, przepisanego dla posunięcia do wyższych poborów, nie wchodzą w rachubę te okresy czasu, które według postanowień tej ustawy nie są policzalne przy odnośnem posunięciu, jakoteż te, w ciągu których urzędnik z powodów w ustawie przewidzianych był od takiego posunięcia wykluczony.

Urzędnicy, przeciw którym wdrożono postępowanie dyscyplinarne, albo których zasuspendowano z powodu postępowania o pozbawienie własnowolności lub postępowania konkursowego albo też z innego powodu, nie mogą posunąć się do wyższych poborów przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego lub zniesieniem suspenzyi.

§ 55.

Posunięcie do wyższych poborów uskutecznia się na zgłoszenie się urzędnika ze skutkiem wstecz działającym od dnia, następującego bezpośrednio po upływie okresu posunięcia (dnia zapadłości).

Na każde posunięcie do wyższych poborów wystawia się dekret, w którym należy podać pobory i dzień zapadłości.

Mianowanie praktykantów urzędnikami.

§ 56.

Praktykantów mianuje się urzędnikami najniższej klasy rangi, istniejącej dla odnośnej kategoryi urzędników, jeżeli w obrębie tej samej gałęzi i tego samego działu służby spędzili w służbie przygotowawczej czas niżej podany (okres awansu) i złożyli z dodatnim wynikiem egzaminy fachowe, wymagane według obowiązujących przepisów do nadania posady.

Okres awansu wynosi dla praktykantów w grupach *A*, *B* i *C* trzy lata, a w grupach *D* i *E* cztery lata.

Postanowienia o wykluczeniu lub odroczeniu i o terminie skuteczności posunięcia urzędnika do wyższych poborów stosują się analogicznie do mianowania praktykantów urzędnikami.

Osobne postanowienia dla urzędników i praktykantów, będących już w służbie.

§ 57.

Do urzędników, będących już w służbie, stosują się postanowienia o czasowem posuwaniu z następującemi zmianami:

a) Ci urzędnicy grup *D* i *E*, którzy w chwili wejścia w życie tej ustawy, ukończyli co najmniej cztery lata służby jako urzędnicy, lub ośm lat służby jako praktykanci i urzędnicy, mają prawo do czasowego posunięcia, według następującego szematu:

Czas trwania służby z poborami	w grupie	
	D	*E*
	lat	
XI. klasy rangi	6	6
X. „ „	6	7
IX. „ „	8	—

b) Urzędnicy, którzy w chwili wejścia w życie tej ustawy ukończyli już w swojej klasie rangi okres czasowego posunięcia, posuwają się, jeżeli mają kwalifikacyę przynajmniej „dobrą“, w każdym razie do poborów początkowych bezpośrednio wyższej klasy rangi. Jeżeli czas cywilnej służby państwowej, spędzony przez nich w obrębie tej samej gałęzi służby i policzalny przy wymiarze poborów spoczynkowych, jest dłuższy aniżeli łączny czas służby, który według okresów, przepisanych tą ustawą dla awansu i posuwania, potrzebny jest do uzyskania tych poborów początkowych, natenczas dolicza się im tę różnicę czasu (łączny nadliczbowy czas służby) w ilości najwyżej czterech lat przy posunięciu do wyższych poborów i w danym razie wypłaca się odpowiednie wyższe pobory.

c) Jeżeli w chwili wejścia w życie tej ustawy nie upłynął jeszcze okres czasowego posunięcia, należy tym urzędnikom, których czas cywilnej służby państwowej w obrębie tej samej gałęzi służby, policzalny przy wymiarze poborów spoczynkowych, był w czasie uzyskania poborów ich obecnej klasy rangi dłuższy aniżeli czas służby, potrzebny według okresów, przepisanych tą ustawą dla awansu i czasowego posuwania, do uzyskania poborów tej klasy rangi, doliczyć przy posunięciu do wyższych poborów tę różnicę czasu (poprzedni nadliczbowy czas służby) w ilości najwyżej czterech lat do przebytej już części okresu czasowego posunięcia i w danym razie wypłacać odpowiednie wyższe pobory.

d) Jeżeli urzędnik w chwili wejścia w życie tej ustawy jest w najwyższej klasie rangi, której pobory można uzyskać w drodze czasowego posuwania, należy mu poprzedni nadliczbowy czas służby, wynikający z postanowień pod lit. *c*, w ilości najwyżej czterech lat doliczyć przy posunięciu do wyższych stopni płacy i w danym razie wypłacać odpowiednie wyższe pobory.

e) Urzędnikom, którzy przed uzyskaniem posady pozostawali w niepodlegającym tej ustawie państwowym lub innym publicznym stosunku służbowym, albo których przyjęto z innej gałęzi służby, może władza centralna w myśl § 51., ustępu 6., zezwolić dodatkowo na policzenie pewnego okresu czasu w ilości najwyżej czterech lat przy posunięciu do wyższych poborów, jeżeli o to poproszą w terminie jednego roku po wejściu w życie tej ustawy.

f) Czas, spędzony podczas cywilnej służby państwowej w wojskowej służbie prezencyjnej, policza się przy czasowem posuwaniu najwyżej aż do jednego roku.

g) W ciągu pierwszych pięciu lat po wejściu w życie tej ustawy należy tych urzędników, którzy tylko dla braku wymaganego wyższego egzaminu fachowego byliby wyłączeni od czasowego posuwania, uwalniać od tego egzaminu w razie bardzo dobrej kwalifikacyi. Po upływie tego czasu można udzielić uwolnienia z powodów, zasługujących na szczególne uwzględnienie.

h) Urzędnicy z nadliczbowym czasem służby (lit. *b* do *d*), którzy w chwili wejścia w życie tej ustawy ukończyli już 60. rok życia i 35. rok służby, nie są z tego powodu wykluczeni od czasowego posuwania, jak długo, po odliczeniu ich policzalnego nadliczbowego czasu służby od ich wieku i czasu służby, jedna z obu granic czasu nie jest przekroczona.

Postanowienia ustępu początkowego i lit. *b* obowiązują analogicznie przy mianowaniu praktykantów urzędnikami.

Uboczne pobory i należytości.

§ 58.

Osobne przepisy postanawiają, czy, w jakim rozmiarze i wśród jakich okoliczności i warunków przysługuje urzędnikowi na czas trwania pewnego oznaczonego pełnienia służby prawo do mieszkania urzędowego lub w naturze, a w braku tegoż do ekwiwalentu kwaterowego (dodatku pieniężnego na mieszkanie), albo do jakichś poborów ubocznych w pieniądzach lub w naturze.

Prawo do normalnych dyet, do należytości za podróże i substytucye przy zamiejscowych czyn-

nościach służbowych, jakoteż do należytości za przesiedlenie, określają wydane w tym względzie przepisy.

Zaliczka na płacę.

§ 59.

Urzędnikowi na stałej posadzie, który wskutek choroby lub nieszczęśliwych wypadków popadł bez winy w krytyczne położenie, udziela się na prośbę, aż do wysokości trzymiesięcznej płacy, bezprocentowej zaliczki z funduszów państwowych, spłacalnej najdalej w ciągu dwóch lat, o ile jego pobory nie są już obciążone do najwyższej dopuszczalnej granicy.

Dalej idące ulgi przy udzielaniu zaliczek na płacę zastrzega się uznaniu właściwej władzy, której w takich wypadkach pozostawia się też ustalenie warunków spłaty jakoteż wskazanych ewentualnie środków zabezpieczenia.

Pobory spoczynkowe i zaopatrzenia.

§ 60.

Prawo urzędnika do poborów spoczynkowych (odprawy), tudzież prawa pozostałych po urzędniku członków rodziny do pozgonnego i do poborów dla zaopatrzenia (odprawy), należy oceniać według obowiązujących przepisów z uwzględnieniem zmian, wynikających z tej ustawy.

Zmiany te nie odnoszą się do urzędników i pozostałych po urzędnikach członków rodzin, pobierających już w chwili wejścia w życie tej ustawy pobory spoczynkowe i zaopatrzenia.

§ 61.

Przy wymiarze poborów spoczynkowych należy czas służby, spędzony w innym państwowym stosunku służbowym, obliczać według postanowień, stosujących się do urzędnika w czasie przeniesienia go w stan spoczynku, o ile obliczenie według przepisów, obowiązujących w poprzednim stosunku służbowym, nie ma być stosowane także na wypadek przejścia.

Czas, spędzony w prowizorycznym stosunku służbowym, należy w razie nadania urzędnikowi bezpośrednio potem stałej posady, uważać przy wymiarze poborów spoczynkowych na równi z czasem służby, spędzonym na stałej posadzie.

W drodze rozporządzenia należy postanowić, pod jakimi warunkami ma się przy obliczaniu poborów spoczynkowych doliczać czas, policzalny według obowiązujących przepisów dla oznaczenia pensyi oficyanta kancelaryjnego lub spędzony w innej pomocniczej służbie państwowej, nie mającej charakteru publiczno-prawnego, jeżeli ten czas poprzedził bezpośrednio nominacyę na urzędnika.

§ 62.

Jeżeli urzędnik wskutek ociemnienia lub pomieszania zmysłów stanie się bez swego rozmyślnego zawinienia niezdolnym do dalszego pełnienia służby i do jakiegokolwiek innego zarobkowania, natenczas dolicza się mu przy wymiarze poborów spoczynkowych dziesięć lat do jego policzalnego czasu służby.

Jeżeli urzędnik stanie się niezdolnym do służby wskutek nieszczęśliwego wypadku bez swego rozmyślnego zawinienia, obowiązuje to samo pod następującymi warunkami:

1. wypadek musiał spotkać urzędnika przy wykonywaniu pewnej oznaczonej czynności służbowej i musi pozostawać z nią w bezpośrednim związku;
2. musi być udowodnione zarządzonem z urzędu badaniem lekarza rządowego, że niezdolność do służby spowodował wyłącznie ten wypadek;
3. niezdolność do służby musi nastąpić w ciągu roku po wypadku;
4. roszczenie do korzystniejszego wymiaru poborów spoczynkowych musi się zgłosić u władzy służbowej w ciągu jednego roku po zajściu niezdolności do służby.

Wśród okoliczności, zasługujących na szczególniejsze uwzględnienie, może władza centralna w wypadkach, przewidzianych w ustępie 2., przyznać pobory spoczynkowe także w wyższym jeszcze wymiarze aż do pełnej kwoty poborów, policzalnych przy wymiarze poborów spoczynkowych.

Jeżeli urzędnik stanie się niezdolnym do dalszego pełnienia służby i do jakiegokolwiek innego zarobkowania wskutek innej, aniżeli w pierwszym ustępie oznaczonej, ciężkiej i nieuleczalnej choroby, w którą popadł bez swego rozmyślnego zawinienia, wówczas może mu władza centralna dla wymiaru poborów spoczynkowych doliczyć do jego policzalnego czasu służby okres czasu aż do lat dziesięciu.

Jeżeli urzędnik podlega obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, należy podwyższenie pensyi zmniejszyć o kwotę jego renty z powodu wypadku.

Do praktykantów stosują się powyższe postanowienia z tą zmianą, że w miejsce ustanowionych tam korzyści przyznaje się pobory spoczynkowe w wysokości adjutum, pobieranego w miarodajnej chwili.

§ 63.

Jeżeli urzędnik umarł wskutek nieszczęśliwego wypadku, doznanego bez swego rozmyślnego zawi-

nienia a zachodzą przy analogicznem zastosowaniu postanowień § 62., l. 1. do 4., oznaczone tam warunki, natenczas pozostali po nim członkowie rodziny otrzymają normalne zaopatrzenia, jeżeli zmarły nie nabył jeszcze prawa do poborów spoczynkowych.

Jeżeli urzędnik miał już prawo do poborów spoczynkowych, może władza centralna w razie okoliczności, zasługujących na szczególniejsze uwzględnienie, przyznać zaopatrzenie wyższe od normalnego, a mianowicie członkom rodziny, pozostałym po urzędniku z poborami XI., X. lub IX. klasy rangi, aż do wysokości zaopatrzenia drugiej z rzędu wyższej klasy rangi, członkom zaś rodziny, pozostałym po innych urzędnikach, aż do wysokości zaopatrzenia bezpośrednio wyższej klasy rangi.

§ 64.

Pobory spoczynkowe urzędnika należy wymierzać na podstawie poborów, do których miał prawo w czasie przeniesienia w stan spoczynku.

Zaopatrzenia dla pozostałych członków rodziny wymierza się według tej klasy rangi, która odpowiada płacy urzędnika, policzalnej przy wymiarze poborów spoczynkowych. Jeżeli jednak urzędnik uzyskał był już prawo do pobierania najwyższego stopnia płacy swej klasy rangi, należy zaopatrzenia dla pozostałych członków rodziny wymierzać według bezpośrednio wyższej klasy rangi, wyjąwszy, jeżeli urzędnik pozostał w najwyższym stopniu płacy wskutek wykluczenia od czasowego posunięcia, lub w chwili śmierci wykluczony był wskutek kary dyscyplinarnej od awansu do wyższej klasy rangi.

§ 65.

Pozgonne należy się wdowie. Jeżeli małżonkowie zaniechali byli wspólności małżeńskiej — wyjąwszy, że żyli oddzielnie tylko z powodu wychowywania dzieci, ze względu na zdrowie, z powodów gospodarczych, albo innych podobnych powodów, które nie leżały w ich wzajemnych stosunkach osobistych — wówczas wdowa nie ma prawa do pozgonnego.

Jeżeli urzędnik nie pozostawił wdowy, uprawnionej do pozgonnego, należy się pozgonne do niepodzielnej ręki przedewszyskiem ślubnym potomkom zmarłego urzędnika, którzy pozostawali w jego pieczy, a w braku takich tym ślubnym potomkom, którzy z własnych środków pokryli koszta pogrzebu, odpowiadającego stanowisku zmarłego, albo — jeżeli o pogrzeb postarano się w inny sposób — którzy zmarłego podczas jego ostatniej choroby przed śmiercią pielęgnowali.

Postanowienie drugiego ustępu stosuje się analogicznie na korzyść ustawowych dziedziców urzędnika, który był stanu wolnego lub bezdzietnym wdowcem.

W wszystkich innych wypadkach można pozgonne przyznać w całości lub w części tym osobom, które udowodnią, że pokryły z własnych środków koszta pogrzebu lub pielęgnowały zmarłego podczas jego ostatniej choroby przed śmiercią.

§ 66.

Normalne pobory spoczynkowe (odprawę) oblicza się na podstawie dat, zawartych w wykazie stanu osobowego.

Jeżeli urzędnik rości sobie prawo do wyższych normalnych poborów spoczynkowych, w takim razie otrzymuje wyższe pobory spoczynkowe dopiero od chwili zgłoszenia i wykazania tego prawa, chyba że może wykazać, iż nie ponosi winy wadliwego lub nieprawdziwego wpisu do wykazu stanu osobowego.

Postanowienie to stosuje się analogicznie, jeżeli urzędnik rości sobie prawo do bieżących poborów spoczynkowych, które mu według dat wykazu stanu osobowego nie przysługują. Kwotę pobranej ewentualnie odprawy należy w takim razie ściągnąć w ciągu odpowiedniego okresu czasu przez potrącenie z przyznanych dodatkowo bieżących poborów spoczynkowych.

Rozdział IV.

Zmiany w stosunku służbowym i jego rozwiązanie.

Przeniesienie.

§ 67.

Urzędnika można w obrębie gałęzi i działu służby, do którego należy, przenieść z urzędu na inną posadę.

Przy każdem przeniesieniu należy mieć wzgląd na to, aby urzędnik stosownie do swego uzdolnienia mógł odpowiedzieć wymaganiom służby na nowem stanowisku.

Przy przeniesieniu na inne miejsce służbowe należy, strzegąc interesów służbowych i uwzględniając możliwie jak najdalej osobiste stosunki urzędnika, pozostawić mu stosowny termin do przesiedlenia się.

§ 68.

Urzędnikowi, mającemu prawo do normalnych należytości za przesiedlenie, należy oprócz tychże wypłacić odszkodowanie za czynsz najmu, jeżeli za swoje dotychczasowe mieszkanie, wskutek niemożności wypowiedzenia w właściwym czasie,

musiał uiścić czynsz najmu za czas, sięgający poza dzień zupełnego opróżnienia mieszkania. O ile urzędnik nie uchronił się od szkody przez odnajęcie, wymierza się odszkodowanie za czynsz najmu w takiej kwocie, jaka przypada tytułem czynszu najmu za wymieniony czas, jednak tylko najwyżej w wysokości trzykrotnej należytości miesięcznej dotychczasowego dodatku aktywalnego. O ile nie zachodzą prawne przeszkody, ma urzędnik z dniem opróżnienia mieszkania oddać je bez żadnych zastrzeżeń do rozporządzenia urzędowi, celem możliwego zużytkowania, gdyż inaczej traci swe prawo do odszkodowania za czynsz najmu.

Pełnienie służby przy władzach centralnych.

§ 69.

Powołanie urzędników z administracyjnej służby konceptowej do służby przy władzy centralnej albo w urzędzie, połączonym bezpośrednio z władzą centralną, jest dopuszczalne tylko wtedy, jeżeli urzędnik był conajmniej przez pięć lat bardzo dobrze kwalifikowany.

Zamiana posad służbowych.

§ 70.

Urzędnikom tej samej gałęzi służby, pozostającym w tej samej klasie rangi, może na ich prośbę zezwolić na zamianę posad służbowych władza, powołana do obsadzenia obydwu odnośnych posad służbowych, a o ile obsadzenie tych posad służbowych nie przysługuje tej samej władzy, mogą na to zezwolić po wzajemnem porozumieniu się powołane władze wtedy, jeżeli przez to nie ucierpi interes służby a dla skarbu państwa nie powstaną żadne wydatki.

Jeśliby wskutek zamiany posad służbowych urzędnicy pewnego stanu osobowego doznali uszczerbku w swoich stosunkach w randze, wówczas należy to pozwolenie uczynić zawisłem od warunku, iż mieniający się urzędnik zrzeknie się swej rangi służbowej o tyle, o ile to jest wskazane dla zapobieżenia uszczerbkowi w randze osób trzecich.

Przeniesienie w stan pozasłużbowy.

§ 71.

Jeżeli urzędnik ubiega się o mandat poselski do konstytucyjnego ciała reprezentacyjnego lub o mandat zastępcy, należy go z urzędu przenieść aż do ukończenia wyborów w stosunek pozasłużbowy.

Jeżeli urzędnik zostanie wybrany posłem do Rady państwa i nie zrzeknie się wyboru, który padł na niego, należy zarządzić przeniesienie go w stan pozasłużbowy na czas trwania mandatu, a w razie wyboru na zastępcę, z chwilą wstąpienia lub powołania go do ciała reprezentacyjnego.

§ 72.

Urzędnikowi, przeniesionemu w stan pozasłużbowy, pozostawia się w niezmienionej wysokości pobieraną w ostatnim czasie płacę, tudzież dodatek aktywalny (funkcyjny), odpowiadający jego ostatniej posadzie służbowej.

Czas, spędzony w stosunku pozasłużbowym, jest policzalny przy posuwaniu do wyższych poborów i przy wymiarze poborów spoczynkowych.

Z ustaniem warunków należy urzędnika wezwać do objęcia służby i zawiadomić go o jego przeznaczeniu służbowem.

Urlop z płacą tymczasową.

§ 73.

Jeżeli wskutek zmian w organizacyi służby nie ma dla urzędnika czasowo żadnej rozporządzalnej posady, albo jeżeli zachodzą okoliczności, które z ważnych względów służbowych nie pozwalają na dalsze pełnienie służby przez urzędnika w obrębie tej samej gałęzi służbowej na posadzie, odpowiadającej jego stanowisku w klasie rangi, wówczas może go szef władzy centralnej urlopować z przyznaniem płacy tymczasowej.

§ 74.

Urzędnikowi, urlopowanemu z płacą tymczasową, przysługuje prawo do pełnej kwoty pobieranej w ostatnim czasie płacy. Jeżeli jednak normalne pobory spoczynkowe, któreby mu przypadły w razie przeniesienia w stan spoczynku, wynoszą wyższą kwotę, wówczas należy mu wypłacać tę kwotę.

Czas spędzony na urlopie z płacą tymczasową jest policzalny przy wymiarze poborów spoczynkowych.

Urzędnik, pozostający na urlopie z płacą tymczasową, może być w każdej chwili powołany do ponownego objęcia służby. W tym wypadku jest obowiązany poddać się na zarządzenie władzy badaniu lekarza urzędowego, celem stwierdzenia dalszego trwania jego zdolności do służby.

Zresztą należy uważać urzędników, urlopowanych z płacą tymczasową, na równi z urzędnikami w czasowym stanie spoczynku.

Przeniesienie w czasowy stan spoczynku (kwieskowanie).

§ 75.

Urzędnik ma prawo żądać przeniesienia w czasowy stan spoczynku, jeżeli jest niezdolny do

służby, jednakowoż ponowne odzyskanie jego zdolności do służby daje się przewidzieć.

Prawo to przysługuje urzędnikowi także bez wykazania niezdolności do służby, jeżeli został w myśl § 71., ustępu 2., przeniesiony w stan pozasłużbowy lub urlopowany z płacą tymczasową.

§ 76.

Urzędnika należy z urzędu przenieść w czasowy stan spoczynku, jeżeli:

1. z powodu choroby dłużej aniżeli przez rok nie jest obecny w służbie, albo
2. jest urlopowany z płacą tymczasową i w ciągu trzech lat nie powołano go do ponownego objęcia służby,

o ile w tych wypadkach nie zachodzą ewentualnie warunki do przeniesienia w stały stan spoczynku.

Przy obliczeniu jednorocznego czasu trwania nieobecności w służbie, spowodowanej chorobą, nie należy w ogóle uważać za przerwę czasu, spędzonego w ciągu tego okresu na urlopie. W razie pełnienia czynnej służby w ciągu tego okresu należy stosować analogicznie postanowienia § 44., ustępu 3.

§ 77.

Urzędnicy, skwieskowani z powodu niezdolności do służby, są obowiązani poddać się na zarządzenie władzy badaniu lekarza urzędowego, celem stwierdzenia dalszego trwania ich niezdolności do służby. Przy tem badaniu należy w szczególności uwzględnić także zajęcie skwieskowanego urzędnika w czasowym stanie spoczynku.

Jeżeli skwieskowany urzędnik odzyska napowrót zdolność do służby, ma na wezwanie władzy objąć posadę służbową, zajmowaną w ostatnim czasie, lub inną posadę, wyznaczoną mu ewentualnie według § 67.

Jeżeli wezwanie do ponownego objęcia służby wyszło od naczelnika władzy, która podlega władzy centralnej, natenczas może urzędnik w ciągu czternastu dni wnieść za pośrednictwem władzy służbowej zażalenie do szefa władzy centralnej.

§ 78.

Czas spędzony w czasowym stanie spoczynku nie jest policzalny przy posuwaniu do wyższych poborów. W razie reaktywowania policza się czas, spędzony przed skwieskowaniem w ostatnim stopniu płacy, przy posuwaniu do wyższych poborów o tyle, o ile był przy tego rodzaju posuwaniu policzalny.

Jeżeli urzędnika przeniesiono w czasowy stan spoczynku z odprawą i reaktywowano go w ciągu okresu czasu, przyjętego za podstawę do obliczenia odprawy, wówczas należy pobraną nadwyżkę ściągnąć najdalej w ciągu dwóch lat przez potrącenie z płacy.

Przeniesienie w stały stan spoczynku (pensyonowanie).

§ 79.

Urzędnik ma prawo żądać przeniesienia w stały stan spoczynku, jeżeli jest niezdolny do służby a ponowne odzyskanie zdolności do służby jest wykluczone.

Prawo to przysługuje także bez wykazania niezdolności do służby, jeżeli urzędnik przekroczył 60. rok życia, albo conajmniej od trzech lat jest przeniesiony w stan pozasłużbowy, urlopowany z płacą tymczasową lub przeniesiony w czasowy w stan spoczynku.

§ 80.

Urzędnika należy z urzędu przenieść w stały stan spoczynku, jeżeli ogólna ocena jego kwalifikacyi opiewała przez trzy po sobie następujące lata „nieodpowiednio“.

Przeniesienie w stały stan spoczynku może nastąpić, jeżeli urzędnik jest trwale niezdolny do prawidłowego pełnienia swej służby, dalej wtedy, jeżeli przekroczył 60. rok życia i — w razie, jeżeli nie chodzi o urzędników, pozostających już w czasowym stanie spoczynku — uzyskał ustawowe prawo do pełnych poborów spoczynkowych.

Postępowanie przy przenoszeniu w stan spoczynku (przenoszeniu w stan pozasłużbowy i urlopowaniu z płacą tymczasową).

§ 81.

Urzędnik, starający się o przeniesienie w stan spoczynku, ma się poddać badaniu przez lekarza urzędowego i podać mu przytem do wiadomości tak cel badania jakoteż potrzebne daty, odnoszące się do jego stanowiska służbowego. Lekarz urzędowy przesyła swoje orzeczenie o przyczynie, stopniu i przypuszczalnem trwaniu niezdolności do służby bezpośrednio władzy służbowej badanego. W wątpliwych wypadkach ma prawo władza rozstrzygająca zarządzić na koszta rządowe sprawdzenie świadectwa lekarza urzędowego i w tym celu poddać urzędnika dalszemu badaniu lekarskiemu.

Przed odrzuceniem prośby o spensyonowanie lub skwieskowanie należy o wątpliwościach, zachodzących co do dopuszczalności takiej prośby,

zawiadomić pisemnie urzędnika z wezwaniem do oświadczenia się na nie w ciągu dni czternastu.

Przez spóźnienie terminu traci urzędnik prawo do wysłuchania go w tym względzie.

Jeżeli prośbę o przeniesienie w stan spoczynku odrzuci naczelnik władzy, podlegającej władzy centralnej, może urzędnik w ciągu czternastu dni wnieść za pośrednictwem władzy służbowej zażalenie do szefa władzy centralnej.

§ 82.

Jeżeli zamierza się urzędnika przenieść z urzędu w stan spoczynku, należy go przedewszystkiem zawiadomić o tem pisemnie z podaniem powodów i nadmienieniem, że wolno mu w ciągu czternastu dni wnieść zarzuty. Co do podniesionych zarzutów należy wdrożyć potrzebne dochodzenia. Jeżeli nie wniesiono zarzutów, należy postąpić w ten sam sposób, jak gdyby urzędnik prosił o przeniesienie w stan spoczynku.

Przeciw przeniesieniu w stan spoczynku, zarządzonemu z urzędu przez naczelnika władzy, która podlega władzy centralnej, może urzędnik w ciągu czternastu dni wnieść za pośrednictwem władzy służbowej zażalenie do szefa władzy centralnej.

Podczas trwania wdrożonego na zażalenie postępowania należy uważać urzędnika jako pozostającego na urlopie.

§ 83.

Postanowienia § 82. stosują się analogicznie w wypadku przeniesienia urzędnika w stan pozasłużbowy lub urlopowania z płacą tymczasową.

Rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 84.

Urzędnik jest uprawniony zgłosić swe wystąpienie ze stosunku służbowego, o ile nie przyjął przeciwnego zobowiązania. Zgłoszenie to musi być wniesione na piśmie do władzy służbowej.

Zgłoszenie wystąpienia wymaga przyjęcia ze strony władzy, powołanej do tego według obowiązujących przepisów. Przyjęcie takiego zgłoszenia można uczynić zawisłem od należytego oddania urzędowania.

Przyjęcia zgłoszonego wystąpienia można tylko wtedy odmówić, jeżeli urzędnik pozostaje w śledztwie dyscyplinarnem albo zalega z pieniężnemi zobowiązaniami, wynikłemi ze stosunku służbowego.

Także urzędnik w stanie spoczynku może dobrowolnie wystąpić z tego stosunku.

§ 85.

Zgłoszenie wystąpienia należy uważać za przyjęte, jeżeli nie odmówiono przyjęcia w ciągu czterech tygodni.

Jeżeli naczelnik władzy, podlegającej władzy centralnej, odmówi przyjęcia zgłoszonego wystąpienia, może urzędnik w ciągu czternastu dni wnieść za pośrednictwem władzy służbowej zażalenie do szefa władzy centralnej.

§ 86.

Przez wystąpienie ze stosunku służbowego (ze stosunku w stanie spoczynku) traci urzędnik wszelkie z tego stosunku dla niego i jego rodziny wynikające uprawnienia, prawa i roszczenia.

W razie wydalenia, jakoteż rozwiązania stosunku służbowego po myśli §§ 10. i 11., traci urzędnik wszelkie ze stosunku służbowego dla niego i jego rodziny wynikające uprawnienia, prawa i roszczenia, o ile w razie wydalenia nie przyznano po myśli § 98. jemu lub jego rodzinie korzystniejszego traktowania.

Rozdział V.

Karanie naruszenia obowiązków.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

§ 87.

Na urzędników, którzy naruszają obowiązki swego stanu i urzędu, nakłada się, niezależnie od ich odpowiedzialności według ustawy karnej, kary porządkowe lub dyscyplinarne, stosownie do tego, czy naruszenie obowiązku przedstawia się tylko jako nieprawidłowość, czy też, ze względu na wyrządzenie szkody interesom państwowym lub narażenie ich na nią, ze względu na rodzaj lub ciężkość uchybienia, powtarzanie się, albo ze względu na inne obciążające okoliczności, jako występek służbowy.

§ 88.

Przeciw urzędnikowi, który jest członkiem Rady państwa, nie wolno w czasie trwania sesyi bez zezwolenia Izby, do której należy, ani wdrażać ani dalej prowadzić postępowania, w celu ukarania go za naruszenie obowiązków.

Urzędnik nie może być także później ścigany z powodu swoich wynurzeń w wykonywaniu zawodu jako członek konstytucyjnego ciała reprezentacyjnego.

§ 89.

Ustawa ta nie narusza prawa przełożonego do udzielania nagan podległym władzom, do wytykania

podwładnym niewłaściwości w ich urzędowaniu, jakoteż uprawnienia władzy służbowej do nakładania na nich z mocy obowiązujących przepisów zwrotu kosztów lub szkód.

Jeżeli urzędnika na podstawie stosunku służbowego skazano orzeczeniem administracyjnem na zwrot szkody, może on w ciągu trzydziestu dni po prawomocności administracyjnego orzeczenia wystąpić przeciw roszczeniu zapomocą skargi o ustalenie przeciwko państwu w tym rzeczowo właściwym sądzie, w którego okręgu miał w chwili doręczenia mu orzeczenia swój powszechny sąd w sprawach spornych. Do tej skargi stosują się przepisy artykułu XXXVIII. ustawy wprowadczej do procedury cywilnej. O ile skarga będzie uwzględnioną, orzeczenie o zwrocie traci moc obowiązującą.

Kary porządkowe.

§ 90.

Kary porządkowe są:

a) upomnienie;
b) grzywna.

Grzywna nie może w jednym wypadku przekraczać kwoty 100 K. Suma grzywien, nałożonych prawomocnie na urzędnika w ciągu jednego roku, nie może przekraczać kwoty jednomiesięcznej płacy.

Grzywnę można nałożyć tylko po pisemnem zagrożeniu.

§ 91.

Prawo nałożenia kary porządkowej przysługuje, oprócz komisyi dyscyplinarnej, naczelnikowi władzy służbowej jakoteż naczelnikowi każdej władzy przełożonej.

Przed nałożeniem kary porządkowej należy obwinionemu urzędnikowi dać sposobność do pisemnego lub ustnego usprawiedliwienia się.

O nałożonej karze porządkowej należy zawiadomić urzędnika pisemnie z podaniem powodów.

Grzywny ściąga się w razie potrzeby przez potrącenie z poborów państwowych. Uiszczone grzywny należy przeznaczać na cele dobroczynne dla urzędników. Bliższe postanowienia w tym względzie normuje w obrębie każdego działu służby rozporządzenie.

Kar porządkowych nie wpisuje się do wykazu stanu osobowego.

§ 92.

Przeciw karze porządkowej, której nie nałożyła komisya dyscyplinarna lub szef władzy centralnej, można wnieść zażalenie w ciągu czternastu dni u władzy służbowej.

Zażalenie rozstrzyga naczelnik bezpośrednio wyższej władzy z wykluczeniem dalszego środka prawnego.

Kary dyscyplinarne.

§ 93.

Kary dyscyplinarne są:

a) nagana,
b) wykluczenie od posunięcia do wyższych poborów,
c) zmniejszenie płacy (adjutum),
d) przeniesienie w stan spoczynku ze zmniejszonymi poborami spoczynkowymi,
e) wydalenie.

Kary dyscyplinarne mogą być nałożone tylko orzeczeniem właściwej komisyi dyscyplinarnej na podstawie przeprowadzonego w sposób przepisany postępowania dyscyplinarnego.

Orzeczenia dyscyplinarne nie mogą być zarządzeniem administracyjnem ani zmienione ani zniesione.

§ 94.

Wykluczenia od posunięcia do wyższych poborów nie można orzec na dłużej niż na trzy lata.

Wykluczenie opóźnia posunięcie o cały w orzeczeniu oznaczony okres czasu nawet wtedy, jeżeli prawo do posunięcia było już nabyte przed prawomocnością orzeczenia; przy obliczaniu okresu czasu nie liczy się tych okresów, które nie są policzalne przy posuwaniu do wyższych poborów.

§ 95.

Zmniejszenia płacy (adjutum) nie można orzec na dłużej niż na trzy lata. W orzeczeniu należy ustanowić potrącenie najwyżej na 25%. W czasie trwania kary wykluczone jest posunięcie do wyższych poborów.

Jeżeli urzędnik przed upływem czasu trwania kary przejdzie w stan spoczynku, wówczas kwota płacy z poborów spoczynkowych zmniejsza się na pozostały czas trwania kary w wymiarze procentowym, ustanowionym w orzeczeniu.

§ 96.

W wypadkach, przewidzianych w §§ 94. i 95., jest urzędnik, na którego nałożono karę, wykluczony od awansu do wyższej klasy rangi przed upływem czasu, oznaczonego w orzeczeniu.

§ 97.

Przeniesienie za karę w stan spoczynku może nastąpić albo na pewien oznaczony okres czasu albo

na stałe. Potrącenie z normalnych poborów spoczynkowych (odprawy) należy ustanowić najwyżej na 25%.

Po upływie okresu czasu, oznaczonego w orzeczeniu, należy z urzędnikiem tak postąpić, jak gdyby on w chwili prawomocności orzeczenia dyscyplinarnego został na podstawie § 76. przeniesiony w czasowy stan spoczynku.

§ 98.

W razie nałożenia kary wydalenia, można urzędnikowi, na wypadek wykazanej niezamożności, przyznać wyjątkowo w orzeczeniu bieżący datek na utrzymanie przez całe życie lub na czas ograniczony, najwyżej w połowie tej kwoty, któraby mu przypadła przy przeniesieniu w stan spoczynku jako normalna należytość spoczynkowa.

Członkom rodziny wydalonego, nie ponoszącym winy, jeżeliby im na wypadek śmierci wydalonego w chwili prawomocności orzeczenia przysługiwało prawo do zaopatrzenia, można wśród okoliczności, zasługujących na uwzględnienie, przyznać w orzeczeniu odpowiedni datek na utrzymanie, najwyżej w wymiarze ich normalnego zaopatrzenia, począwszy od śmierci wydalonego, a jeżeli postanowienie pierwszego ustępu nie miało zastosowania, nawet już od chwili wstrzymania jego poborów.

Postanowienia ustawowe o utracie poborów spoczynkowych i zaopatrzeń wskutek zasądzenia karno-sądowego stosują się także do takich datków na utrzymanie.

§ 99.

Przy oznaczaniu kary dyscyplinarnej należy w każdym poszczególnym wypadku uwzględnić ciężkość występku służbowego i powstałe stąd szkody, jakoteż stopień zawinienia i całe dotychczasowe zachowanie się urzędnika.

Zawarte w osobnych przepisach postanowienia karne, w których pewne naruszenia obowiązków zagrożone są oznaczonemi karami dyscyplinarnemi, przestają obowiązywać.

Komisye dyscyplinarne i strony.

Komisye dyscyplinarne.

§ 100.

Do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego ustanawia się komisye dyscyplinarne:

a) komisye dyscyplinarne pierwszej instancyi przy władzach, podlegających bezpośrednio władzy centralnej,

b) wyższe komisye dyscyplinarne przy władzach centralnych.

Gdzie ustanowienie komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi nie jest możliwe albo nie odpowiada celowi, ma szef władzy centralnej zadania tej komisyi przydzielić innej komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi

§ 101.

Każda komisya dyscyplinarna składa się z przewodniczącego, jego zastępców i potrzebnej ilości członków. Mianuje ich na trzyletni okres czynności szef władzy centralnej z pośród urzędników z wykształceniem prawniczem i urzędników fachowych, zatrudnionych w okręgu służbowym tej władzy, przy której komisyę ustanowiono.

Jeżeli komisyi dyscyplinarnej przydzielono po myśli § 100., ustęp 2., sprawy dyscyplinarne innej władzy, wówczas ma szef władzy centralnej mianować potrzebną ilość członków komisyi ze stanu osobowego tej władzy.

W razie potrzeby należy uzupełnić komisyę przez ustanowienie członków komisyi na resztę okresu czynności.

Członkowie komisyi dyscyplinarnej są w wykonywaniu tego urzędu samodzielni i niezawiśli.

Właściwość.

§ 102.

Bezpośrednio właściwe są:

a) komisye dyscyplinarne pierwszej instancyi dla wszystkich urzędników, zatrudnionych przy odnośnej władzy lub przy jednej z podległych jej władz, albo przydzielonych komisyi dyscyplinarnej po myśli § 100., ustęp 2., z wyjątkiem urzędników od VI. klasy rangi w górę,

b) wyższe komisye dyscyplinarne dla wszystkich urzędników, należących do stanu osobowego władzy centralnej albo zatrudnionych przy władzy centralnej, tudzież dla podwładnych urzędników tego samego działu służby od VI. klasy rangi w górę.

Od komisyi dyscyplinarnych pierwszej instancyi idzie tok instancyi do wyższej komisyi dyscyplinarnej, wskazanej przynależnością obwinionego urzędnika do działu służby.

Dla okręgowych inspektorów szkolnych, mianowanych urzędnikami państwowymi w pewnej klasie rangi, ustanawia się komisyę dyscyplinarną przy właściwej krajowej władzy szkolnej. Osobne przepisy ustaw krajowych, obowiązujące w sprawach dyscyplinarnych tę kategoryę urzędników państwowych, mają mieć także nadal analogiczne zastosowanie.

§ 103.

Właściwość zależy od zatrudnienia służbowego i od stanowiska w klasie rangi urzędnika w chwili wdrożenia postępowania dyscyplinarnego, a to także wtedy, jeżeli obwiniony popełnił zarzucony mu występek służbowy w poprzednim innego rodzaju państwowym stosunku służbowym. W wypadkach ostatniego rodzaju należy istnienie i karygodność występku służbowego oceniać przedewszystkiem według tych przepisów służbowych, którym obwiniony podlegał w chwili popełnienia czynu, sprzeciwiającego się jego obowiązkom. Przy wydawaniu orzeczenia należy jednak uwzględnić także nadawanie się do służby i godność zaufania urzędnika na stanowisku obecnie zajmowanem.

Spory o właściwość rozstrzygają wyższe komisye dyscyplinarne.

Senaty dyscyplinarne.

§ 104.

Komisye dyscyplinarne obradują i orzekają w senatach, złożonych z przewodniczącego albo jego zastępcy i czterech asesorów. Z asesorów muszą przynajmniej dwaj mieć wykształcenie prawnicze.

Naczelnik władzy, przy której ustanowiono komisyę dyscyplinarną, ma przed końcem roku złożyć stałe senaty na okres całego roku następnego. Zarazem należy oznaczyć porządek, w jakim pozostali członkowie komisyi wstępują do senatów jako zastępcy, na wypadek doznania przeszkody przez któregoś z członków senatu.

Jeżeli komisyi dyscyplinarnej przydzielono po myśli § 100., ustęp 2., sprawy dyscyplinarne innej władzy, należy do senatów, które w tym celu mają być utworzone, powołać jednego lub dwóch członków z pośród członków komisyi, mianowanych na podstawie § 101., ustęp 2.

§ 105.

W senatach dyscyplinarnych zapadają uchwały bezwzględną większością głosów. Przewodniczący oddaje swój głos na końcu.

Karę wydalenia można orzec tylko wtedy, jeżeli się za tem oświadczy czterech członków senatu.

§ 106.

O rzeczy potrzebne dla komisyi dyscyplinarnych i o załatwianie ich czynności kancelaryjnych mają starać się te władze, przy których komisye istnieją.

Naczelnicy tych władz wyznaczają także w każdym wypadku protokolantów do rozpraw dyscyplinarnych z pośród podległych im urzędników z wykształceniem prawniczem.

Prokuratorowie dyscyplinarni.

§ 107.

Dla zastępstwa interesów służbowych, naruszonych wskutek uchybienia obowiązkom, należy przy każdej komisyi dyscyplinarnej ustanowić według postanowień, obowiązujących przy ustanawianiu członków komisyi, z pośród urzędników z wykształceniem prawniczem prokuratora dyscyplinarnego wraz z potrzebną ilością zastępców.

Obowiązkiem prokuratora dyscyplinarnego jest przy przeprowadzaniu postępowania dyscyplinarnego stać na straży godności i powagi stanu urzędniczego oraz ścisłego wykonywania obowiązków urzędowych.

Przed każdem powzięciem uchwały przez komisyę należy wysłuchać prokuratora dyscyplinarnego dla strzeżenia powierzonych mu interesów.

§ 108.

Urzędnicy, ustanowieni członkami komisyi i prokuratorami dyscyplinarnymi, ustępują, jeżeli w ich stanowisku służbowem zajdzie zmiana, wskutek której odpadają warunki ich ustanowienia.

W czasie trwania toczącego się przeciw takiemu urzędnikowi postępowania karno-sądowego lub dyscyplinarnego nie można go powoływać do żadnej czynności urzędowej przy komisyi dyscyplinarnej. Jeżeli postępowanie skończy się ukaraniem urzędnika, to traci on swoje stanowisko i na jego miejsce należy ustanowić w sposób przepisany innego urzędnika na resztę okresu czynności.

Obrona.

§ 109.

Urzędnik, pociągnięty do odpowiedzialności, ma prawo przybrać sobie w postępowaniu dyscyplinarnem obrońcę z pośród urzędników, pełniących czynną służbę w terytoryalnym okręgu, na który rozciąga się zakres działania komisyi dyscyplinarnej, albo z grona osób, wpisanych na listę obrońców.

Naczelnik władzy, przy której istnieje komisya dyscyplinarna, ma na prośbę obwinionego urzędnika ustanowić mu obrońcę do ustnej rozprawy.

Z wyjątkiem wypadku, wspomnianego w poprzednim ustępie, nie są urzędnicy obowiązani do przyjmowania obrony. W żadnym razie nie wolno im przyjmować wynagrodzenia, a wobec obwinionego mają tylko prawo domagać się zwrotu poniesionych

wydatków, w interesie obrony koniecznie potrzebnych i celowi odpowiadających.

Obrońca ma prawo to wszystko, co dla zastępstwa obwinionego uważa za przydatne, bez ogródek przytoczyć i zastosować ustawowe środki obrony. Jest on obowiązany zachować w tajemnicy wszelkie udzielone mu w charakterze obrońcy poufne informacye.

Delegacya.

§ 110.

Jeżeli komisya dyscyplinarna nie rozporządza ilością członków, potrzebną do utworzenia senatu, wówczas ma wyższa komisya dyscyplinarna przekazać sprawę dyscyplinarną innej komisyi dyscyplinarnej.

To samo może ona zarządzić na wniosek prokuratora dyscyplinarnego lub obwinionego urzędnika, jeżeli zachodzą powody, które bezstronność właściwej komisyi dyscyplinarnej podają w wątpliwość.

Wykluczenie i wyłączenie.

§ 111.

Do wykluczania członków komisyi dyscyplinarnej należy stosować analogicznie przepisy procedury karnej.

Ponadto ma obwiniony urzędnik prawo w ciągu ośmiu dni po doręczeniu uchwały przekazującej wyłączyć dwóch członków senatu dyscyplinarnego bez podania powodów.

Postępowanie dyscyplinarne.

Wdrożenie.

§ 112.

Naczelnik władzy służbowej, po przeprowadzeniu dochodzeń, potrzebnych ewentualnie celem tymczasowego wyjaśnienia stanu sprawy, przesyła w drodze służbowej doniesienie dyscyplinarne właściwej komisyi dyscyplinarnej.

§ 113.

Komisya dyscyplinarna uchwala po wysłuchaniu prokuratora dyscyplinarnego bez ustnej rozprawy, czy należy wdrożyć śledztwo dyscyplinarne lub nie. Przed rozstrzygnięciem można zarządzić przeprowadzenie dochodzeń.

Jeżeli komisya dyscyplinarna uzna, że zachodzi tylko nieprawidłowość, może odstąpić akta naczelnikowi władzy służbowej albo sama nałożyć karę porządkową.

Za zgodą prokuratora dyscyplinarnego może komisya dyscyplinarna zamiast wydawać uchwałę na wdrożenie śledztwa dyscyplinarnego uchwalić zaraz przekazanie sprawy do rozprawy ustnej. Do takiej uchwały stosują się postanowienia § 122.

§ 114.

Uchwałę na wdrożenie śledztwa dyscyplinarnego należy doręczyć obwinionemu urzędnikowi w drodze służbowej.

Przeciw wdrożeniu śledztwa dyscyplinarnego nie jest dopuszczalny żaden środek prawny. Przeciw uchwale komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi, którą odrzucono wdrożenie, przysługuje prokuratorowi dyscyplinarnemu zażalenie w ciągu 14 dni do wyższej komisyi dyscyplinarnej.

§ 115.

Jeżeli naczelnik władzy służbowej albo komisya dyscyplinarna uzna, że zarzucone urzędnikowi naruszenie obowiązku podlega ukaraniu karno-sądowemu, wówczas należy wnieść doniesienie do prokuratora państwa, a w pierwszym przypadku zawiadomić o tem właściwą komisyę dyscyplinarną. Aż do ukończenia postępowania karno-sądowego spoczywa postępowanie dyscyplinarne.

§ 116.

Jeżeli przeciw urzędnikowi zapadł karno-sądowy wyrok, który według obowiązujących przepisów ustawowych pociąga za sobą bezpośrednio utratę urzędu, należy bez dalszego postępowania zarządzić wydalenie urzędnika w drodze administracyjnej. Przy tem ma zastosowanie postanowienie § 98.

§ 117.

Sądy karne obowiązane są o wdrożeniu postępowania karnego i o wniesieniu oskarżenia przeciw urzędnikowi, jakoteż o nałożeniu aresztu, donieść naczelnikowi władzy służbowej urzędnika. Naczelnik władzy służbowej zawiadamia o tem właściwą komisyę dyscyplinarną.

Po prawomocnem ukończeniu postępowania karnego ma sąd karny przesłać akta właściwej komisyi dyscyplinarnej.

Śledztwo.

§ 118.

Jeżeli uchwalono wdrożyć śledztwo dyscyplinarne, ustanawia naczelnik władzy, przy której istnieje komisya, jednego lub więcej komisarzy śledczych z pośród podległych mu urzędników

z wykształceniem prawniczem. Jeżeli chodzi o sprawę dyscyplinarną innej władzy, przydzieloną po myśli § 100., ustępu 2., to można ustanowić komisarzem śledczym urzędnika z wykształceniem prawniczem ze stanu osobowego tej władzy. Urzędników, powołanych do innej czynności w postępowaniu dyscyplinarnem, nie można ustanawiać komisarzami śledczymi.

Do komisarza śledczego stosują się analogicznie postanowienia §§ 108. i 111., ustęp 1.

§ 119.

Komisarz śledczy ma przesłuchać świadków i znawców bez zaprzysięgania, zbadać z urzędu wszystkie okoliczności i środki dowodowe, potrzebne do zupełnego wyjaśnienia sprawy, oraz dać sposobność obwinionemu do oświadczenia się na wszystkie punkty obwinienia. Odmówienie przezeń współudziału nie wstrzymuje postępowania.

Komisarz śledczy może żądać współdziałania władz politycznych i policyjnych. W szczególności ma to wtedy nastąpić, jeżeli świadkowie lub znawcy mieszkają poza obrębem powiatu politycznego, w którym przebywa komisarz śledczy, nie czynią zadość wezwaniu komisarza śledczego lub bez ustawowego powodu wzbraniają się złożyć zeznanie.

Władze polityczne i policyjne mają przytem postępować według istniejących przepisów o wzywaniu i przesłuchiwaniu stron przez te władze.

Jeżeli przesłuchanie poszczególnych świadków lub znawców pod przysięgą jest niezbędne w celu ustalenia prawdy, może komisarz śledczy, jeżeli nie jest urzędnikiem sędziowskim, prosić za zgodą swej władzy służbowej właściwy sąd powiatowy o przesłuchanie pod przysięgą. Jeżeli on jest urzędnikiem sędziowskim, może w razie potrzeby także pod przysięgą przesłuchiwać świadków i znawców według postanowień procedury karnej.

Do przesłuchiwania świadków i znawców oraz do ich należytości należy stosować analogicznie przepisy procedury karnej.

§ 120.

Prokurator dyscyplinarny może postawić wniosek o uzupełnienie śledztwa, mianowicie przez wniesienie nowych punktów obwinienia.

Także obwiniony ma prawo postawić wniosek o przeprowadzenie pewnych oznaczonych dochodzeń.

Jeżeli komisarz śledczy ma wątpliwości, czy ma się przychylić do wniosku o uzupełnienie, wówczas winien zasięgnąć uchwały komisyi dyscyplinarnej. Do takiej uchwały stosują się postanowienia § 114.

§ 121.

Podczas trwania śledztwa dyscyplinarnego może komisarz śledczy, o ile to uzna za zgodne z celem postępowania, zezwolić obwinionemu urzędnikowi i jego obrońcy na nieograniczone lub częściowe wglądnięcie do aktów sprawy.

Po doręczeniu uchwały przekazującej przysługuje obwinionemu urzędnikowi i jego obrońcy prawo wglądania do aktów sprawy i brania z nich odpisów, z wyjątkiem protokołów obrad.

Treści aktów sprawy nie wolno podawać do wiadomości publicznej.

Przekazanie i zastanowienie.

§ 122.

Akta ukończonego śledztwa udziela się prokuratorowi dyscyplinarnemu a ten przedkłada je ze swoimi wnioskami komisyi dyscyplinarnej.

Komisya dyscyplinarna uchwala bez ustnej rozprawy, czy należy sprawę przekazać do ustnej rozprawy, czy też zastanowić postępowanie o występek służbowy. W ostatnim wypadku może ona także powziąć uchwałę po myśli § 113., ustęp 2.

W uchwale przekazującej muszą być dokładnie przytoczone punkty obwinienia oraz oznaczone zarządzenia, które należy wydać celem przygotowania ustnej rozprawy. Przeciw uchwale przekazującej nie jest dopuszczalny żaden środek prawny.

W ciągu ośmiu dni po doręczeniu uchwały przekazującej może obwiniony urzędnik i prokurator dyscyplinarny stawiać dalsze wnioski, które rozstrzyga komisya dyscyplinarna bez dopuszczenia osobnego środka prawnego.

Uchwałę na zastanowienie postępowania wraz z powodami należy doręczyć obwinionemu urzędnikowi w drodze służbowej oraz prokuratorowi dyscyplinarnemu. Przeciw uchwale komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi, którą zastanowiono śledztwo, może prokurator dyscyplinarny wnieść w ciągu czternastu dni zażalenie do wyższej komisyi dyscyplinarnej.

Rozprawa ustna.

§ 123.

Dzień ustnej rozprawy wyznacza przewodniczący komisyi dyscyplinarnej. Do rozprawy należy

wezwać obwinionego urzędnika, udzielając mu uchwałę przekazującą (wdrażającą) i listę członków senatu dyscyplinarnego, oraz jego obrońcę.

Komisya dyscyplinarna może zarządzić, aby obwiniony jawił się osobiście do ustnej rozprawy.

§ 124.

Rozprawa nie jest jawną. Obwiniony urzędnik może jednak żądać, aby dozwolono wstępu na rozprawę trzem jego zaufanym osobom, należącym do stanu urzędniczego.

Narady i głosowania podczas i na końcu rozprawy odbywają się na posiedzeniu tajnem.

Treści rozprawy nie wolno podawać do wiadomości publicznej.

§ 125.

Rozprawa rozpoczyna się odczytaniem uchwały przekazującej.

Potem następuje przesłuchanie obwinionego oraz wezwanych świadków i znawców, tudzież, o ile to jest potrzebne, odczytanie protokołów, spisanych w postępowaniu wstępnem, i innych ważniejszych dokumentów.

Obwinionemu i prokuratorowi dyscyplinarnemu przysługuje prawo oświadczyć się co do poszczególnych przedstawionych środków dowodowych, oraz stawiać pytania świadkom i znawcom.

Po ukończeniu postępowania dowodowego należy wysłuchać wywodów i wniosków prokuratora dyscyplinarnego, tudzież obrony obwinionego jakoteż jego obrońcy. Obwinionemu przysługuje ostatnie słowo.

Orzeczenie.

§ 126.

Komisya dyscyplinarna ma przy wydawaniu orzeczenia tylko to uwzględnić, co zaszło na ustnej rozprawie. W rozstrzygnięciu swojem nie jest ona związaną ani wyrokiem uwalniającym sądu karnego, ani regułami dowodowemi, lecz ma orzekać według swego swobodnego przekonania, jakiego nabrała na podstawie sumiennego zbadania wszystkich przedstawionych środków dowodowych.

§ 127.

Orzeczeniem komisyi dyscyplinarnej musi być obwiniony urzędnik albo uwolniony od zarzuconego mu naruszenia obowiązków, albo uznany winnym takiego naruszenia.

W razie uznania winy, ma orzeczenie zawierać oznaczenie kary dyscyplinarnej lub porządkowej, jaka spada na urzędnika.

§ 128.

Jeżeli urzędnika uwolniono lub nałożono na niego karę porządkową, wówczas koszta postępowania ponosi państwo. Jeżeli orzeczono przeciw niemu karę dyscyplinarną, należy w orzeczeniu podać, czy i o ile ze względu na postawione przez niego wnioski dowodowe, jakoteż ze względu na jego stosunki majątkowe i nałożoną karę, ma on zwrócić koszta postępowania. Koszta, wynikłe z przybrania obrońcy, ma w wszystkich wypadkach ponosić obwiniony urzędnik.

§ 129.

Orzeczenie należy zaraz ogłosić i najpóźniej w ciągu ośmiu dni doręczyć wraz z powodami rozstrzygnięcia prokuratorowi dyscyplinarnemu jakoteż obwinionemu urzędnikowi.

§ 130.

Z ustnej rozprawy należy spisać protokół, który ma zawierać nazwiska obecnych i przedstawienie przebiegu rozprawy w wszystkich istotnych punktach.

Co do narad i głosowań należy prowadzić osobny protokół.

Obydwa protokoły ma podpisać przewodniczący i protokolant.

§ 131.

Jeżeli urzędnik umrze przed prawomocnością orzeczenia albo jeżeli zezwolono mu na wystąpienie ze stosunku służbowego, wówczas należy postępowanie zastanowić.

Odwołanie.

§ 132.

Od orzeczeń komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi może obwiniony i prokurator dyscyplinarny wnieść odwołanie z powodu orzeczenia o winie i karze, jakoteż z powodu rozstrzygnięcia co do zwrotu kosztów.

Odwołanie ma skutek odraczający.

Odwołanie na korzyść obwinionego nie jest dopuszczalne, jeżeli nałożono tylko karę porządkową.

§ 133.

Odwołanie należy wnieść w ciągu czternastu dni po doręczeniu orzeczenia dyscyplinarnego do przewodniczącego komisyi dyscyplinarnej.

Przewodniczący ma odrzucić odwołanie, jeżeli jest niedopuszczalne, spóźnione albo wniesione przez osobę, której nie przysługuje prawo odwołania.

§ 134.

Instancya odwoławcza rozstrzyga bez ustnej rozprawy:

a) jeżeli uważa za potrzebne uzupełnienie śledztwa. W tym wypadku należy przeprowadzenie poruczyć komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi;

b) jeżeli istotne wadliwości postępowania wymagają jego powtórzenia w pierwszej instancyi. W tym wypadku należy znieść zaczepione orzeczenie i zwrócić sprawę właściwej komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi;

c) jeżeli odwołanie dotyczy tylko rozstrzygnięcia o zwrocie kosztów.

Jeżeli nie zachodzi żaden z wypadków, przewidzianych w ustępie 1., wówczas przewodniczący wyznacza dzień ustnej rozprawy. Do dalszego postępowania należy stosować analogicznie przepisy o ustnej rozprawie i orzekaniu w pierwszej instancyi.

Wykonanie orzeczenia.

§ 135.

Po prawomocności ma przewodniczący komisyi dyscyplinarnej zarządzić wykonanie kary przez właściwą władzę i przesłać w drodze służbowej naczelnikowi władzy służbowej urzędnika egzemplarz orzeczenia dyscyplinarnego wraz z powodami rozstrzygnięcia.

Kary dyscyplinarne należy wpisywać do wykazu stanu osobowego. Jak długo wpis istnieje, należy przechowywać odpis orzeczenia.

§ 136.

Po upływie trzech lat od prawomocności orzeczenia, nigdy jednak przed zupełnem odbyciem nałożonej kary dyscyplinarnej, należy na prośbę wykreślić wpis w wykazie stanu osobowego, jeżeli urzędnik przez ten czas zachowywał się nienagannie. Rozstrzygnięcie takiej prośby przysługuje szefowi władzy centralnej.

Po wykreśleniu kary dyscyplinarnej w wykazie stanu osobowego może szef władzy centralnej w razie stale nienagannego zachowywania się urzędnika i bardzo dobrego pełnienia służby zezwolić, aby przy dalszem posunięciu do wyższych poborów policzono napowrót w całości lub w części okres wykluczenia.

Wznowienie postępowania.

§ 137.

Jeżeli odrzucono wniosek o wdrożenie postępowania dyscyplinarnego lub zastanowiono postępowanie z innego powodu niż z określonego w § 131., albo uwolniono obwinionego lub nałożono na niego tylko karę porządkową, natenczas można na wniosek prokuratora dyscyplinarnego wznowić postępowanie na niekorzyść obwinionego tylko wtedy, jeżeli wyjdą na jaw nowe fakty albo środki dowodowe, które same lub w związku z dowodami poprzednio zebranymi mogą stanowić dowód przeciw obwinionemu urzędnikowi i uzasadnić nałożenie kary dyscyplinarnej.

§ 138.

Urzędnik, skazany prawomocnie na karę dyscyplinarną, albo jego ustawowi spadkobiercy mogą żądać wznowienia postępowania także po wykonaniu kary, jeżeli przedstawią nowe fakty lub środki dowodowe, które same lub w związku z dowodami poprzednio zebranymi mogą uzasadnić uwolnienie lub nałożenie kary porządkowej, albo zamiast wydalenia łagodniejszą karę dyscyplinarną.

§ 139.

O wznowieniu postępowania, jakoteż o tem, czy z powodu postawienia wniosku o wznowienie postępowania należy wstrzymać wykonanie, rozstrzyga bez ustnej rozprawy komisya dyscyplinarna, która rozstrzygała w pierwszej instancyi.

Rozstrzygnięcie komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi można zaczepić zapomocą zażalenia w ciągu czternastu dni po doręczeniu.

§ 140.

Pozwolenie na wznowienie postępowania znosi o tyle orzeczenie, o ile dotyczy tego czynu, co do którego dozwolono wznowienia postępowania.

Przez wznowienie wchodzi sprawa z reguły w stadyum śledztwa. Wykonanie kary dyscyplinarnej należy wstrzymać.

§ 141.

Jeżeli urzędnika, na którego korzyść dozwolono wznowienia postępowania, uznano ponownie winnym, nie można nałożyć na niego surowszej kary od tej, którą nałożono na niego poprzedniem orzeczeniem. Przy wymiarze kary należy uwzględnić karę już poniesioną.

Komisya dyscyplinarna, która uznała za dopuszczalne wznowienie postępowania na korzyść obwinionego urzędnika, może za zgodą prokuratora dyscyplinarnego orzec zaraz uwolnienie lub karę łagodniejszą.

§ 142.

Jeżeli na podstawie wznowienia zastanowiono postępowanie dyscyplinarne albo uwolniono później urzędnika, skazanego na karę dyscyplinarną, lub skazano go tylko na karę porządkową, natenczas ma mu państwo zwrócić to, co stracił z dochodów służbowych wskutek nieusprawiedliwionego skazania.

Jeżeli skazanego urzędnika zasądzono na podstawie wznowionego postępowania na łagodniejszą karę dyscyplinarną, może komisya dyscyplinarna orzec, że państwo ma mu zwrócić dochody służbowe, utracone przez wykonanie kary.

Po śmierci urzędnika przysługuje także pozostałym po nim członkom rodziny, uprawnionym do zaopatrzenia, prawo do żądania zwrotu o tyle, o ile utracili należące się im od skazanego utrzymanie.

Przywrócenie do pierwotnego stanu.

§ 143.

W razie spóźnienia terminu do wniesienia środka prawnego może instancya odwoławcza zezwolić obwinionemu urzędnikowi na przywrócenie do pierwotnego stanu, jeżeli on zdoła wykazać, że okoliczności, nie dające się usunąć, uniemożliwiły mu bez jego winy dotrzymanie terminu.

Wniosek na przywrócenie do pierwotnego stanu musi być wraz z równoczesnym wywodem środka prawnego wniesiony w terminie czternastodniowym po ustaniu przeszkody do komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi. Ta udziela wniosek prokuratorowi dyscyplinarnemu do oświadczenia się.

Jeżeli instancya odwoławcza zezwoli na przywrócenie do pierwotnego stanu, może zaraz orzec w sprawie głównej.

Suspenzya.

§ 144.

Komisya dyscyplinarna może w każdej chwili urzędnika, przeciw któremu wdrożono postępowanie karno-sądowe lub dyscyplinarne, suspendować w służbie, jeżeli to jest wskazane ze względu na rodzaj i ciężkość występku służbowego.

Prawo to przysługuje komisyi dyscyplinarnej także wtedy, jeżeli przeciw urzędnikowi wdrożono sądowe postępowanie o pozbawienie własnowolności albo otwarto konkurs do jego majątku.

§ 145.

Jeżeli nad urzędnikiem zawieszono karno-sądowy areszt śledczy, ma naczelnik władzy służbowej lub władzy przełożonej zarządzić bezzwłocznie tymczasową suspenzyę aresztowanego.

Oprócz tego ma prawo każdy przełożony, powołany bezpośrednio lub pośrednio do wykonywania nadzoru służbowego, zarządzić tymczasową suspenzyę urzędnika, jeżeli tenże wśród szczególnie ważnych okoliczności stał się winnym jawnego odmówienia posłuszeństwa albo, jeżeli ze względu na jakość zarzuconego mu występku służbowego, byłaby przez pozostawienie go w służbie zagrożoną powaga urzędu lub istotne interesy służby.

Prawo do tymczasowego suspendowania przysługuje pod wymienionymi warunkami także urzędnikowi, któremu poruczono przeprowadzenie inspekcyi urzędu.

Tymczasową suspenzyę w służbie, zarządzoną po myśli ustępu 2., może znieść każdy naczelnik przełożonej władzy.

O każdej tymczasowej suspenzyi należy natychmiast zawiadomić w drodze służbowej komisyę dyscyplinarną, która ma bezzwłocznie suspenzyę zatwierdzić lub uchylić części.

§ 146.

Uchwałą komisyi dyscyplinarnej można na czas trwania suspenzyi ograniczyć pobory urzędnika aż do dwóch trzecich części.

§ 147.

Suspenzya kończy się najpóźniej z chwilą prawomocnego ukończenia postępowania dyscyplinarnego.

Jeżeli pierwej odpadną okoliczności, które spowodowały suspenzyę urzędnika, ma komisya dyscyplinarna suspenzyę uchylić.

§ 148.

Komisya dyscyplinarna rozstrzyga bez ustnej rozprawy o nałożeniu, zatwierdzeniu lub zniesieniu suspenzyi.

Przeciw rozstrzygnięciu komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi można wnieść zażalenie w ciągu czternastu dni po doręczeniu. Zażalenie jednak nie ma skutku odraczającego.

Przeciw tymczasowej suspenzyi nie jest dopuszczalny żaden środek prawny.

§ 149.

Jeżeli urzędnika skazano na karę dyscyplinarną, albo w wypadku, przewidzianym w § 144., pozbawiono go własnowolności, lub zarządzono suspenzyę z powodu otwarcia konkursu, to czas suspenzyi nie jest policzalny przy posuwaniu do wyższych poborów i przy wymiarze poborów spoczynkowych. W tych wypadkach jakoteż wtedy, gdy urzędnika wskutek zasądzenia karno-sądowego wydalono w drodze administracyjnej, nie wypłaca się dodatkowo poborów, zatrzymanych w czasie suspenzyi.

Natomiast policzalny jest czas suspenzyi i należy zarządzić posunięcie ze skutkiem wstecz działającym (§ 55.), a wreszcie spowodować dodatkową wypłatę poborów, zatrzymanych po myśli § 146., jeżeli postępowanie dyscyplinarne zakończyło się zastanowieniem, uwolnieniem lub nałożeniem kary porządkowej, albo jeżeli odmówiono pozbawienia własnowolności.

Doręczenia.

§ 150.

Wszelkie doręczenia, które mają nastąpić według postanowień tego rozdziału, są ważne i powodują bieg terminów, jeżeli uskutecznia się je interesowanemu osobiście, jego obrońcy lub innemu pełnomocnikowi, albo w razie, gdy miejsce jego pobytu nie jest znane, jeżeli się je złoży u naczelnika jego ostatniej władzy służbowej.

Publiczne wezwanie do jawienia się jakoteż urzędowe ogłoszenie orzeczenia nie jest dopuszczalne.

Środki prawne i terminy.

§ 151.

O ile w tym rozdziale nie postanowiono inaczej, nie można osobnym środkiem prawnym zaczepiać rozstrzygnięć i zarządzeń komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi lub przewodniczącego senatu dyscyplinarnego, lecz tylko łącznie ze środkiem prawnym, przysługującym przeciw ostatecznemu rozstrzygnięciu lub zarządzeniu. Zażalenia należy wnosić do przewodniczącego komisyi dyscyplinarnej pierwszej instancyi, który ma je odrzucić, jeżeli są niedopuszczalne, spóźnione lub wniesione przez osobę, nie mającą prawa zażalenia.

Terminy do wnoszenia środków prawnych nie mogą być przedłużane. Terminy zaczynają się z dniem następującym po doręczeniu. Niedziele i dni świąteczne nie stanowią przeszkody w rozpoczęciu lub w biegu terminu. Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub dzień świąteczny, kończy się termin następnego dnia powszedniego. Które dni należy uważać za świąteczne, postanawiają przepisy, obowiązujące dla sądów. Dni biegu pocztowego nie wlicza się do terminu.

Podania można wnosić także telegraficznie.

Uwolnienie od stempli i należytości.

§ 152.

Przewidziane w tej ustawie postępowanie dyscyplinarne należy pod względem uwolnienia od stempli i należytości uważać na równi z postępowaniem karnem.

Osobne postanowienia dla urzędników w stanie spoczynku.

§ 153.

Urzędnik, przeniesiony w stan spoczynku (na urlopie z płacą tymczasową), podlega postępowaniu dyscyplinarnemu:

1. z powodu występku służbowego, popełnionego w czynnej służbie;

2. z powodu rażącego naruszenia obowiązków, ciążących na nim według tej ustawy.

W szczególności należy przeciw niemu wystąpić w drodze dyscyplinarnej wtedy, jeżeli się okaże, że wyłudził przeniesienie w stan spoczynku lub przyznanie wyższych poborów spoczynkowych aniżeli normalne.

§ 154.

Kary dyscyplinarne są:

a) nagana,

b) czasowe lub stałe zmniejszenie poborów spoczynkowych z potrąceniem aż do 25% tych poborów;

w razie okoliczności szczególnie obciążających

c) utrata wszelkich praw, wypływających ze stosunku służbowego, oraz wszelkich uprawnień do poborów spoczynkowych i zaopatrzeń dla urzędnika i członków jego rodziny, przyczem jednak dopuszczalne jest analogiczne zastosowanie § 98.

§ 155.

Do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego jest właściwą ta komisya dyscyplinarna, która była właściwą bezpośrednio przed wystąpieniem urzędnika z czynnej służby.

Zresztą należy postanowienia tego rozdziału stosować analogicznie do urzędników, pozostających w stanie spoczynku.

Część druga.

(Służba.)

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

§ 156.

Postanowienia §§ 1. do 4. i 6. do 10., następnie 12. i 13. o nadaniu posady, o początku czasu służby, o służbie prowizorycznej, o przysiędze służbowej i o przyrzeczeniu służbowem jakoteż o wykazie stanu osobowego, stosują się analogicznie do sług.

§ 157.

W obrębie poszczególnych działów służby może władza centralna zarządzić oznaczenie kwalifikacyi dla sług.

Rozdział II.

Obowiązki.

Obowiązki ogólne.

§ 158.

Sługa jest obowiązany do wierności i posłuszeństwa Cesarzowi i do niezłomnego przestrzegania zasadniczych ustaw państwowych, jakoteż innych ustaw. Ma on poświęcać się służbie ze wszystkich sił i z wszelką gorliwością, oraz wypełniać swoje obowiązki sumiennie, bezstronnie i bezinteresownie, dbać zawsze o przestrzeganie publicznych interesów jakoteż unikać wszystkiego i według sił powstrzymywać to wszystko, coby mogło im zaszkodzić albo wpłynąć ujemnie na prawidłowy tok administracyi.

§ 159.

Powinności służbowe sługi określają przepisy, wydane przez poszczególne władze służbowe. O ile przepisy takie nie istnieją, miarodajnemi są zarządzenia naczelnika władzy, przy której sługa jest zatrudniony.

Sługa jest obowiązany do obsługiwania urzędu, przy którym pozostaje w służbie, jakoteż do obsługiwania urzędników, pełniących służbę przy tym urzędzie, o ile to jest wskazane według urządzeń służbowych, chyba że jego zakres obowiązków ograniczony jest do pewnych oznaczonych świadczeń służbowych.

§ 160.

Sługa jest obowiązany w służbie oddawać się wyłącznie wykonywaniu poruczonych mu czynności.

O ile tego służba wymaga, ma on przestrzegać nie tylko przepisanych mu zwyczajnych godzin urzędowych, lecz w nagłych wypadkach pełnić służbę także poza temi godzinami urzędowemi i wykonywać inne powinności służbowe oprócz tych, które mu są zwykle poruczane.

Słudze należy umożliwić spoczynek niedzielny o tyle, o ile to można pogodzić z nieodzownemi wymaganiami służby.

W razie całodziennej służby niedzielnej należy sługę w następującym po tej niedzieli tygodniu zwolnić na jeden dzień od służby. Jeżeli jednak nie można ze względów służbowych zezwolić na taki dzień wolny, należy przyznać słudze odpowiednie wynagrodzenie. Bliższe postanowienia normuje rozporządzenie.

§ 161.

Sługa winien naczelnikowi władzy, przy której służy, jakoteż urzędnikom i wszystkim innym funkcyonaryuszom tej władzy, do których pozostaje w stosunku podwładności, być posłusznym i wykonywać udzielone mu polecenia służbowe.

§ 162.

Sługa ma o sprawach służbowych, w jakikolwiekby sposób o nich się dowiedział, zachować ścisłe milczenie wobec każdego, komu nie jest obowiązany donosić o nich służbowo. Wyjątek w tym względzie zachodzi tylko o tyle, o ile sługę zwolniono od obowiązku zachowania tajemnicy urzędowej w pewnym oznaczonym wypadku.

Słudze nie wolno wywiadywać się potajemnie o sprawach służbowych ani umożliwiać tego osobom trzecim.

§ 163.

Sługa winien prowadzić życie uregulowane i przyzwoite, zachowywać się w służbie i poza służbą zgodnie z wymaganiami dyscypliny i unikać wszystkiego, coby mogło obniżyć poszanowanie dla niego.

§ 164.

Słudze nie wolno uczestniczyć w stowarzyszeniu, jeżeli to uczestnictwo ze względu na dążności lub rodzaj działalności stowarzyszenia pozostaje w sprzeczności z obowiązkami sługi.

Również nie wolno wchodzić w związki, które mają na celu wywoływać zakłócenia lub tamowania toku urzędowania lub służby.

Żadnemu słudze nie wolno należeć do zagranicznego stowarzyszenia, mającego cele polityczne.

§ 165.

Sługa winien w służbie i poza służbą okazywać przełożonym szacunek.

W stosunku między sobą mają słudzy zachowywać się przyzwoicie i wspierać się czynnie w wykonywaniu służby.

Wobec stron należy być uprzejmym i usłużnym.

§ 166.

Słudze nie wolno obok swojej służby mieć żadnego zajęcia ani przyjmować żadnej posady, która mogłaby się sprzeciwiać powadze lub przynieść ujmę poszanowaniu dla niego albo nie dałaby się pogodzić ze sumiennem i bezinteresownem wykonywaniem jego obowiązków służbowych.

O każdem ubocznem zajęciu zarobkowem należy donieść władzy służbowej.

§ 167.

Postanowienia § 27. o wnoszeniu próśb, jakoteż §§ 29. do 32. o usprawiedliwionej nieobecności w służbie, o samowolnem niejawieniu się w urzędzie, o służbie wojskowej, o pobycie i o zawarciu małżeństwa, stosuje się analogicznie, o ile co do zawierania małżeństw dla poszczególnych kategoryi służby osobne przepisy nie zawierają odmiennych postanowień.

Rozdział III.

Prawa.

§ 168.

Sługa na stałej posadzie ma prawo do stanowiska, odpowiadającego jego stałej posadzie. Ma on prawo używać tytułu, który mu przyznano przy nadaniu posady, lub przy zmianie jego przeznaczenia służbowego, spowodowanej nominacyą.

Najpóźniej po jednorocznej zadowalniającej służbie należy prowizorycznie przyjętemu słudze nadać stałą posadę.

Przeniesienie podurzędnika napowrót do statusu sług jest dopuszczalne tylko na prośbę.

§ 169.

Sługa na stałej posadzie ma prawo do poborów (płacy i dodatku aktywalnego), które według obowiązujących ustaw odpowiadają jego stanowisku.

Co do wypłacania i wstrzymywania tych poborów obowiązują postanowienia §§ 47. i 48.

Te postanowienia stosują się analogicznie do sług prowizorycznych.

§ 170.

Posuwanie do wyższych stopni płacy, przewidzianych dla sług wedle obowiązujących przepisów, następuje, jeżeli sługa spędził przepisany czas w bezpośrednio poprzedzającym stopniu płacy.

Na posunięcie do wyższego stopnia płacy wystawia się dekret, w którym należy podać dzień zapadłości wyższej płacy.

Przy obliczaniu czasu, przepisanego dla posunięcia do wyższych stopni płacy, nie wchodzą w rachubę te okresy czasu, które według postanowień tej ustawy, odnoszących się do sług, nie są policzalne przy takiem posunięciu.

Początek czasu służby, policzalnego przy posunięciu do wyższych stopni płacy, schodzi się przy pierwszem lub ponownem nadaniu posady w państwowym stosunku służbowym, podlegającym tej ustawie, z początkiem czasu służby w rozumieniu § 9. W dalszym ciągu uważa się dzień zapadłości za początek czasu służby w wyższym stopniu płacy.

§ 171.

Osobne przepisy postanawiają, czy, w jakim rozmiarze i wśród jakich okoliczności i warunków, przysługuje słudze na czas trwania pewnego oznaczonego zatrudnienia prawo do mieszkania urzędowego lub w naturze, a w braku tegoż do ekwiwalentu kwaterowego (dodatku pieniężnego na mieszkanie), albo do jakichś poborów ubocznych w pieniądzach lub w naturze.

Prawo sług do chodowego, strawnego, należytości za doręczanie przy zamiejscowych czynnościach służbowych, oraz do innych należytości ubocznych jakoteż do należytości za przesiedlenie się określają wydane w tym względzie przepisy.

§ 172.

Prawo i obowiązek sług do noszenia ubioru służbowego określają obowiązujące przepisy.

§ 173.

Do udzielania zaliczek na płacę stosują się analogicznie postanowienia § 59.

§ 174.

Każdy sługa ma prawo do corocznego urlopu dla wypoczynku, o ile nie stoją na przeszkodzie konieczne względy służbowe.

Czas urlopu należy wyznaczać według stosunków służbowych.

Najkrótszy czas trwania urlopu ustanawia się dla sług z policzalnym czasem służby w charakterze sługi poniżej lat piętnastu, na ośm dni, a dla sług z policzalnym czasem służby w charakterze sługi powyżej lat piętnastu, na czternaście dni.

Jeżeli sługa przeszedł do służby państwowej, podlegającej postanowieniom tej ustawy, z innego stosunku służbowego, można mu doliczyć odpowiedni okres czasu dla wymiaru jego urlopu.

Postanowienia §§ 42, ustęp 4. i 5., i 43. stosują się także do sług.

§ 175.

Udzielenie urlopu dłuższego niż na dwa miesiące można uczynić zawisłem od warunku, iż za czas, przekraczający ustawowy czas trwania urlopu, mają odpaść pobory i że ten czas nie ma być policzony przy posunięciu do wyższych stopni płacy i przy wymiarze poborów spoczynkowych.

Jeżeli urlop trwał już sześć miesięcy, należy udzielenie dalszego urlopu uczynić zawisłem od wszystkich w poprzednim ustępie podanych warunków.

Przy obliczeniu sześciomiesięcznego czasu trwania urlopu należy uważać odbytą w ciągu tego czasu czynną służbę, tylko wtedy za przerwę, jeżeli ta służba wynosi przynajmniej połowę czasu bezpośrednio przedtem spędzonego na urlopie. W tym wypadku liczy się sześć miesięcy dopiero od końca służby, odbytej między obydwoma okresami urlopu. Jeżeli służba między okresami urlopu trwała króciej, to przy obliczeniu sześciomiesięcznego czasu trwania urlopu zlicza się razem poszczególne okresy urlopu.

§ 176.

§§ 60., 61., ustęp 1. i 2., i 62. do 66. o poborach spoczynkowych i zaopatrzeniach stosują się analogicznie do sług. Zaopatrzenia pozostałych członków rodziny, podwyższone po myśli § 63. ponad normalny wymiar, nie mogą jednak przekraczać tego wymiaru, któryby przypadał, gdyby sługa ukończył był czas służby, wymagany do osiągnięcia pełnych poborów.

Rozdział IV.

Zmiany w stosunku służbowym i jego rozwiązanie.

§ 177.

Do przeniesień sług stosują się analogicznie §§ 67. i 68.

§ 178.

Na zamianę posad służbowych może zezwolić władza, powołana do obsadzenia obydwu odnośnych posad służbowych, a o ile obsadzenie tych posad służbowych nie przysługuje tej samej władzy, mogą na to zezwolić po wzajemnem porozumieniu się powołane władze wtedy, jeżeli przez to nie powstaną dla skarbu państwa żadne wydatki.

§ 179.

Postanowienia §§ 71. i 72. jakoteż 75. do 86. o przeniesieniu w stan pozasłużbowy, przeniesieniu w stan spoczynku i rozwiązaniu stosunku służbowego stosuje się analogicznie.

§ 180.

Przy przeniesieniu w stan spoczynku, tudzież przy wystąpieniu ze stosunku służbowego, należy słudze wystawić świadectwo co do rodzaju i czasu trwania jego służby, a na prośbę, także co do jego zachowania się i zdatności.

Rozdział V.

Karanie naruszenia obowiązków.

§ 181.

Postanowienia §§ 87. do 155. o karaniu naruszenia obowiązków stosują się analogicznie do sług, o ile w następnych paragrafach czego innego nie postanowiono.

§ 182.

Nałożona na sługę grzywna nie może przekraczać kwoty 50 K.

Słudze wolno wybrać obrońcę i mężów zaufania także z odnośnego grona sług.

§ 183.

Do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego przeciw słudze jest właściwą ta komisya dyscy-

plinarna, która jest powołana do przeprowadzenia postępowania przeciw urzędnikom od VII. klasy rangi w dół, pełniącym służbę przy władzy służbowej sługi.

§ 184.

Jeżeli przeciw słudze zachodzi podejrzenie naruszenia obowiązków, przedstawiającego się jako występek służbowy, z powodu którego należałoby orzec jedną z kar dyscyplinarnych według § 93., lit. *a* do *c*, wówczas ma naczelnik władzy służbowej stwierdzić istotę czynu i przesłuchać protokolarnie w tym względzie obwinionego. W wypadku, przewidzianym w § 93., lit. *d* lub *e*, ma on zarządzić wdrożenie śledztwa dyscyplinarnego i zawiadomić o tem obwinionego, podając punkty obwinienia.

Przeciw tym zarządzeniom nie jest dopuszczalny żaden środek prawny.

§ 185.

Naczelnik władzy służbowej ma przeprowadzić śledztwo dyscyplinarne przeciw sługom według postanowień §§ 119. do 121.

Jeżeli naczelnik władzy służbowej jest wykluczony od prowadzenia śledztwa dla jednego z powodów, określonych w § 111., ustęp 1., albo jest powołany do jakiejś innej funkcyi w postępowaniu dyscyplinarnem, wówczas należy innego urzędnika ustanowić komisarzem śledczym.

Do przeprowadzenia śledztwa dyscyplinarnego przeciw sługom można drogą rozporządzenia w miejsce naczelnika władzy służbowej przeznaczyć innego urzędnika.

§ 186.

Po ustaleniu istoty czynu lub po ukończeniu śledztwa dyscyplinarnego przez naczelnika władzy służbowej, ma on przedłożyć w drodze służbowej akta ze swoim wnioskiem komisyi dyscyplinarnej, powołanej do rozstrzygnięcia.

§ 187.

Komisya dyscyplinarna pierwszej instancyi rozstrzyga bez poprzedniej rozprawy ustnej, jeżeli nie uznaje za odpowiednią żadnej z kar, wymienionych w § 93., lit. *d* i *e*. W razie potrzeby można przed powzięciem uchwały zarządzić uzupełnienie dochodzeń.

Jeżeli chodzi o nałożenie jednej z kar, wymienionych w § 93., lit. *d* i *e*, należy sprawę przekazać do ustnej rozprawy.

§ 188.

Wyższa komisya dyscyplinarna rozstrzyga odwołanie bez poprzedniej rozprawy ustnej.

16.

Ustawa z dnia 25. stycznia 1914,

którą zmienia się niektóre postanowienia ustawy z dnia 25. września 1908, Dz. u. p. Nr. 204, dotyczącej uregulowania poborów sług państwowych w czynnej służbie (podurzędników i sług), należących do kategoryi służby.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanawiam, co następuje:

§ 1.

Zmieniając częściowo artykuł II. ustawy z dnia 25. września 1908, Dz. u. p. Nr. 204, ustanawia się jako płacę następujące kwoty:

w stopniu płacy	dla sług	dla podurzędników
	koron	
1.	900	1.000
2.	980	1.090
3.	1.060	1.180
4.	1.140	1.270
5.	1.220	1.360
6.	1.300	1.450
7.	1.380	1.540
8.	1.460	1.630
9.	1.540	1.720
10.	1.600	1.800

§ 2.

Członkowie umundurowanej straży bezpieczeństwa, należący do stanu szeregowców, członkowie cywilnej straży policyjnej i ajenci policyjni otrzymują od rozpoczęcia się czwartego roku służby policzalny przy wymiarze poborów spoczynkowych roczny dodatek z tytułu starszeństwa służbowego, który wynosi w czwartym roku służby 100 K i zwiększa się w piątym, dziewiątym, trzynastym, siedemnastym i dwudziestym pierwszym roku służby zawsze o 100 K; starsi dozorcy więźniów i dozorcy więźniów w zakładach karnych i więzieniach przy trybunałach otrzymują od rozpoczęcia się jedenastego roku służby, odbytego w charakterze definitywnym, policzalny przy wymiarze poborów spoczynkowych roczny dodatek z tytułu starszeństwa służbowego, który wynosi w jedenastym roku służby 100 K i zwiększa się w szesnastym i dwudziestym pierwszym roku służby zawsze o 100 K.

Podurzędnicy i słudzy innych kategoryi otrzymują po trzech latach służby, odbytych w najwyższym stopniu płacy, policzalny przy wymiarze poborów spoczynkowych dodatek z tytułu starszeństwa służbowego, wynoszący 200 K rocznie.

§ 3.

Do uzyskania dodatków z tytułu starszeństwa służbowego stosuje się postanowienia, obowiązujące co do posuwania do wyższych stopni płacy.

§ 4.

Wykonanie niniejszej ustawy, która wchodzi w życie z pierwszym dniem miesiąca, następującego po ogłoszeniu, poruczam Mojemu całemu Ministerstwu.

Wiedeń, dnia 25. stycznia 1914.

Franciszek Józef wł.

Stürgkh wł. **Georgi** wł.
Hochenburger wł. **Heinold** wł.
Forster wł. **Hussarek** wł.
Trnka wł. **Schuster** wł.
Zenker wł. **Engel** wł.
Morawski wł.

17.

Rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 25. stycznia 1914,

dotyczące udzielenia jednorazowych datków państwowym funkcyonaryuszom w czynnej służbie.

Na zasadzie Najwyższego upoważnienia z dnia 25. stycznia 1914 rozporządza się, co następuje:

§ 1.

Tym funkcyonaryuszom państwowym, będącym w dniu 1. lutego 1914 w czynnej służbie, którym w czasie od dnia 1. września 1913 do dnia 31. stycznia 1914 należałoby się było bezpośrednie polepszenie poborów, gdyby ustawa z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 15 (pragmatyka służbowa), ustawa z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 16, lub inny nowy przepis o poborach, wchodzący w życie równocześnie z temi ustawami, uzyskały były moc obowiązującą już w dniu 1. września 1913, udziela się jednorazowych datków według następujących przepisów.

§ 2.

Wysokość jednorazowego datku ustala się w wymiarze różnicy, o którą suma systemizowanych poborów, przekazanych funkcyonaryuszowi w czasie od dnia 1. września 1913 do dnia 31. stycznia 1914,

jest mniejszą od sumy tych systemizowanych poborów, do których funkcyonaryusz miałby był prawo w tym samym czasie w tym wypadku, gdyby przepisy, określone w § 1., weszły były w życie już w dniu 1. września 1913.

O ile należałoby było przy polepszeniu poborów ściągnąć dodatki, nie należące do systemizowanych poborów, należy doliczyć je do systemizowanych poborów, przekazanych w czasie od dnia 1. września 1913 do dnia 31. stycznia 1914, a więc należy uważać je na równi z tymi poborami.

§ 3.

Datki jednorazowe należy wypłacić równocześnie z poborami (płacą, dodatkiem aktywalnym, adjutum itd.), przypadającymi na mocy przepisów, określonych w § 1., i pod tymi samymi warunkami, co te pobory, oraz zarachować je na poczet kredytu, ustanowić się mającego na pierwsze półrocze 1914 w rozdziale 11. „Ogólny zarząd kasowy“.

Stürgkh włr. **Georgi** włr.
Hochenburger włr. **Heinold** włr.
Forster włr. **Hussarek** włr.
Trnka włr. **Schuster** włr.
Zenker włr. **Engel** włr.
Morawski włr.

18.

Rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 25. stycznia 1914,

którem na zasadzie artykułu III., ustęp 2., ustawy z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 15 (pragmatyki służbowej), ustanawia się dla urzędników państwowych, wyszłych ze stanu uprawnionych podoficerów, szczególne ulgi przy zastosowaniu § 50., ustęp 3., § 51., ustęp 6., i § 57., ustęp 1., lit. e tejże ustawy.

Na zasadzie artykułu III., ustęp 2., ustawy z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 15 (pragmatyki służbowej), wydaje się z mocą obowiązującą od dnia 1. lutego 1914 następujące zarządzenia:

§ 1.

(Ulga do § 57., ustęp 1., lit. e, pragmatyki służbowej.)

Tym urzędnikom, będącym już na posadzie w dniu 1. lutego 1914, którzy wyszli ze stanu uprawnionych podoficerów i w tym czasie znajdują się jeszcze w takiej klasie rangi, której pobory można osiągnąć w odnośnej kategoryi urzędników przez czasowe posuwanie, należy z czasu służby wojskowej, bez względu na jej trwanie, doliczyć przy posunięciu do wyższych poborów dwa lata. Łączne doliczenie tak czasu służby wojskowej jak i czasu innej służby nie może wraz z wliczeniem ewentualnego nadliczbowego czasu służby (§ 57., ustęp 1., lit. *b*, *c*, *d* pragmatyki służbowej) obejmować nigdy więcej niż cztery lata.

§ 2.

(Ulga do § 50., ustęp 3., i § 51., ustęp 6., pragmatyki służbowej.)

Tym uprawnionym podoficerom, którzy po dniu 31. stycznia 1914, uzyskają posadę urzędników, należy przy posuwaniu do wyższych poborów policzyć czas, spędzony w czynnej służbie wojskowej, w obliczonej na lata i miesiące jednej trzeciej części tego okresu częściowego, o jaki czas ten przewyższa trzy lub dwa lata, najwyżej jednak w ilości czterech lat.

Czy od czasu służby wojskowej należy z góry odliczyć trzy lub dwa lata, zależy od tego, czy asenterunek nastąpił najpóźniej w roku 1914, czy też później.

Stürgkh włr. **Georgi** włr.
Hochenburger włr. **Heinold** włr.
Forster włr. **Hussarek** włr.
Trnka włr. **Schuster** włr.
Zenker włr. **Engel** włr.
Morawski włr.

19.

Rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 25. stycznia 1914,

którem z powodu wejścia w życie ustawy z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 16, wydaje się niektóre nowe postanowienia o policzeniu przy posuwaniu do wyższych poborów pewnych okresów poprzedniej służby sług państwowych (podurzędników i sług), należących do kategoryi służby.

Z powodu wejścia w życie ustawy z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 16, wydaje się na zasadzie artykułu II., l. 3. ustawy z dnia 25. września 1908, Dz. u. p. Nr. 204, z mocą obowiązującą od dnia 1. lutego 1914 następujące zarządzenia:

§ 1.

Tym podurzędnikom i sługom, którzy na zasadzie swego uprawnienia po myśli ustawy z dnia 19. kwietnia 1872, Dz. u. p. Nr. 60 (§§ 1. i 2.), otrzymali posadę przed 1. października 1908 i którym po myśli rozporządzenia całego Ministerstwa z dnia 22. listopada 1908, Dz. u. p. Nr. 234 (§ 5., l. 3.) policzono 5 lat, należy przy posuwaniu do poborów (płaca i dodatek aktywalny) wyższych stopni płacy policzyć 1, 2 lub 3 dalsze lata, według tego, czy czas ich służby wojskowej trwał 12, 13 lub co najmniej 14 lat.

§ 2.

Tym podurzędnikom i sługom, którzy na zasadzie swego uprawnienia po myśli ustawy z dnia 19. kwietnia 1872, Dz. u. p. Nr. 60 (§§ 1. i 2.) otrzymali posadę po dniu 30. września 1908 i którym po myśli rozporządzenia całego Ministerstwa z dnia 22. listopada 1908, Dz. u. p. Nr. 234 (§ 1., l. 1.) policzono 8 lat, należy przy posuwaniu do poborów (płaca i dodatek aktywalny) wyższych stopni płacy policzyć jeszcze tę część czasu, spędzonego w czynnej służbie wojskowej, obliczoną na lata i miesiące, o którą czas ten przewyższa 11 lat, najwyżej jednak 3 lata.

§ 3.

Tym podurzędnikom i sługom, którzy na zasadzie swego uprawnienia po myśli ustawy z dnia 19. kwietnia 1872, Dz. u. p. Nr. 60 (§§ 1. i 2.) otrzymali posadę po dniu 31. stycznia 1914, należy przy posuwaniu do poborów (płaca i dodatek aktywalny) wyższych stopni płacy policzyć jeszcze tę część czasu, spędzonego w czynnej służbie wojskowej, obliczoną na lata i miesiące, o którą czas ten przewyższa 3 lub 2 lata, najwyżej jednak 11 lat.

Czy od czasu służby wojskowej należy z góry odliczyć 3 lub 2 lata, zależy od tego, czy asenterunek nastąpił najpóźniej w roku 1914, czy też później.

§ 4.

Podurzędnikom i sługom, którym nadano posadę przed dniem 1. lutego 1914 lub od tego dnia nie na zasadzie uprawnienia po myśli ustawy z dnia 19. kwietnia 1872, Dz. u. p. Nr. 60 (§§ 1. i 2.), należy przy posuwaniu do poborów (płaca i dodatek aktywalny) wyższych stopni płacy policzyć w połowie czas służby, spędzony w służbie państwowej w charakterze zatrudnionych całkowicie sług pomocniczych, oraz tę część czasu, spędzonego w czynnej służbie wojskowej (w żandarmeryi), o którą czas ten przewyższa 3 lub 2 lata (§ 3., ustęp 2. niniejszego rozporządzenia), jeżeli te okresy służby każdy z osobna lub zliczone razem wynoszą najmniej 1 rok. Policzenie łączne nie może jednak przekraczać 5 lat. Czas służby wojskowej, przedłużony za karę ponad 3 lub 2 lata (§ 3., ustęp 2.), nie wchodzi w rachubę przy policzaniu.

Okresy czasu, spędzone w służbie państwowej w charakterze tak zwanego czasowego pomocnika, t. j. siły pomocniczej, zatrudnionej całkowicie czynnościami sługi, jednak nie używanej stale, należy uważać na równi z czasem służby w charakterze sługi pomocniczego, jeżeli się je wykaże w sposób niewątpliwy.

§ 5.

Postanowienia 1. ustępu § 4. stosuje się — bez względu na to, czy nadanie posady polega na uprawnieniu po myśli ustawy z dnia 19. kwietnia 1872, Dz. u. p. Nr. 60 (§§ 1. i 2.), czy też nie — analogicznie do czasu służby, spędzonego przed dniem 1. lutego 1914 w charakterze podurzędnika lub sługi, będącego na posadzie prowizorycznej z systemizowanymi poborami podurzędnika lub sługi, będącego na stałej posadzie; pobory wyższego stopnia płacy należy przekazać o tyle, o ile czasu służby prowizorycznej nie policzono już przedtem w tym celu w tym samym lub wyższym rozmiarze lub w inny sposób nie uwzględniono. Czas służby, spędzony po dniu 31. stycznia 1914 w charakterze podurzędnika lub sługi z posadą prowizoryczną, jest w całości policzalny przy posuwaniu do wyższych stopni płacy.

§ 6.

Należącym do stanu szeregowców członkom umundurowanej straży bezpieczeństwa, członkom cywilnej straży policyjnej i ajentom policyjnym należy dla zapadłości dodatków z tytułu starszeństwa służbowego policzyć w całości tę część czasu, spędzonego w czynnej służbie wojskowej (w żandarmeryi), o którą czas ten — wyjąwszy w razie przedłużenia za karę — przekracza 3 lub 2 lata (§ 3., ustęp 2. niniejszego rozporządzenia).

Stürgkh włr. **Georgi** włr.
Hochenburger włr. **Heinold** włr.
Forster włr. **Hussarek** włr.
Trnka włr. **Schuster** włr.
Zenker włr. **Engel** włr.
Morawski włr.

20.

Rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 25. stycznia 1914,

dotyczące wykonania § 61., ust. 3., ustawy z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 15, oraz dotyczące policzenia w ogóle państwowych służb pomocniczych przy przyznawaniu zaopatrzeń urzędnikom państwowym.

Artykuł I.

W celu wykonania § 61., ust. 3., ustawy z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 15, dotyczącej stosunku służbowego urzędników państwowych i służby państwowej (pragmatyki służbowej) wydaje się następujące zarządzenia:

§ 1.

Urzędnikom państwowym (praktykantom) policza się przy uzasadnieniu i wymiarze zaopatrzenia po myśli ogólnych norm pensyjnych bez uiszczania opłat, czas służby, odbyty przed uzyskaniem przez nich posady a policzalny przy oznaczeniu pensyi oficyanta kancelaryjnego, jeżeli upłynął bezpośrednio przed nominacyą na urzędnika (praktykanta). Przytem należy stopę procentową, przypadającą za ten czas służby, po myśli rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 11. marca 1907, Dz. u. p. Nr. 65, obliczyć według skali pensyjnej, obowiązującej oficyantów kancelaryjnych.

Tym urzędnikom, którzy przy swem bezpośredniem przejściu ze służby jako oficyanci kancelaryjni zastrzegli sobie roszczenia swe do Zakładu zaopatrzenia oficyantów kancelaryjnych po myśli § 19. statutu tego Zakładu zaopatrzenia, mają aż do czasu spensyonowania prawo wyboru co do tego, aby albo utrzymać w mocy zastrzeżone roszczenia albo, zrzekając się tych roszczeń, poddać się traktowaniu według postanowienia ustępu 1. Od raz dokonanego wyboru, który należy oznajmić pisemnie, nie można już odstąpić.

§ 2.

Spędzone w innej, nie prawno-publicznej państwowej służbie pomocniczej okresy czasu służby, które nie są policzalne (warunkowo lub bezwarunkowo) już na zasadzie osobnych postanowień, policza się na prośbę urzędnika przy wymiarze jego poborów spoczynkowych w razie, jeżeli poprzedziły bezpośrednio nominacyę na urzędnika (praktykanta), a to wśród następujących okoliczności i pod następującymi warunkami:

1. Tych służb pomocniczych, których spełnianie według ich rodzaju należałoby do osób z kategoryi sług lub robotników, nie uwzględnia się przy policzeniu.

2. Służba pomocnicza musiała odnośnego funkcyonaryusza zatrudniać całkowicie, to znaczy wymagała zatrudnienia go podczas wszystkich normalnych godzin urzędowych i musiała trwać — w ogólności lub w razie przerw za każdym razem — co najmniej 6 miesięcy.

3. Policzenie uskutecznia się tylko w celu wymiaru poborów spoczynkowych, nie zaś także w celu uzasadnienia prawa do nich, a to w taki sposób, że do wymiaru procentowego poborów spoczynkowych, obliczonego na zasadzie normalnie policzalnego czasu służby, dolicza się za każdy policzony rok 2 procent poborów urzędnika, policzalnych dla wymiaru emerytury.

Ułamki ostatniego roku służby w charakterze urzędnika dolicza się do czasu służby pomocniczej, o ile nie przekraczają sześciu miesięcy. W przeciwnym razie (§ 1., ustęp końcowy ustawy z dnia 14. maja 1896, Dz. u. p. Nr. 74) okres czasu, brakujący do pełnego roku służby w charakterze urzędnika, odlicza się od czasu służby pomocniczej. Powstałe ewentualnie przytem ułamki z roku czasu służby pomocniczej, przekraczające sześć miesięcy, liczy się w obu przypadkach za pełny rok.

Przy sumowaniu stóp procentowych (2·4 procent i 2 procent) nie należy brać w rachubę kwoty, przewyższającej ewentualnie 100 procent.

4. W celu policzenia należy uiszczać opłatę, która ma być wymierzona od początkowej płacy w charakterze urzędnika państwowego za każdy rok policzyć się mającego czasu służby w wysokości 3 procent względnie 3·8 procent. a to w miarę tego, czy policzyć się mający czas służby upłynął do dnia 31. maja 1906 włącznie, czy też po tym terminie.

Za ułamki roku (miesiące) należy wymierzyć opłatę w wysokości stosunkowej części opłaty, przypadającej za cały rok.

5. Opłatę można uiszczać na raz lub w ratach miesięcznych, ściąganych w drodze potrącenia.

Najwyższa ilość rat wynosi:

dla praktykantów i urzędników XI. do IX. klasy rangi włącznie	48,
„ urzędników VIII. klasy rangi	36,
„ „ VII. i wyższych klas rangi .	24.

6. Policzenie czasu służby zależne jest od zupełnego uiszczenia opłaty.

Jeżeli w czasie spensyonowania urzędnika z przyznaniem bieżących poborów spoczynkowych zalegają jeszcze raty opłat, wówczas można przekazać pensyę podwyższoną odpowiednio do policzalnego czasu służby dopiero począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zupełnem (bądź naraz bądź nadal ratami) uiszczeniu opłaty.

W razie wystąpienia ze służby bez uzyskania bieżących poborów spoczynkowych przysługuje urzędnikowi, względnie w razie jego śmierci jego dziedzicom, jedynie roszczenie o zwrot uiszczonej opłaty.

7. Wymienione okresy służby winien urzędnik (praktykant) zgłosić w należytym czasie zapomocą oświadczenia według dołączonego wzoru, załączając dokumenty, potrzebne w celach dowodu. Termin do zgłoszenia wynosi rok a to dla urzędników (praktykantów), będących już na posadzie w chwili rozpoczęcia się mocy obowiązującej niniejszego rozporządzenia, począwszy od tego dnia, zaś dla tych, którzy po tym dniu mianowani zostali urzędnikami (praktykantami), od dnia rozpoczęcia służby w charakterze urzędnika (praktykanta). Wyjątkowo może przełożona władza centralna w porozumieniu z Ministerstwem skarbu w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, zezwolić na przedłużenie tego terminu. Prawo do zgłoszenia gaśnie z chwilą przeniesienia w stan spoczynku.

Rozstrzygnienie o policzalności wymienionych okresów służby należy do władz, powołanych do wymiaru emerytury.

§ 3.

Czasu innej służby państwowej, przypadającego między poprzednim czasem służby w charakterze oficyanta kancelaryjnego (§ 1.) lub czasem innej służby pomocniczej (§ 2.) z jednej strony, a późniejszym czasem służby w charakterze urzędnika państwowego (praktykanta) z drugiej strony, który łączy się bezpośrednio z tymi okresami służby i na zasadzie obowiązujących przepisów ma być w razie bezpośredniego przejścia do państwowej służby urzędniczej uważany pod względem wymiaru emerytury na równi z tą ostatnią służbą, nie należy uważać za przerwę.

Artykuł II.

Na zasadzie Najwyższego upoważnienia wydaje się nadto następujące zarządzenia: Na policzenie przy wymiarze poborów spoczynkowych urzędnika czasu służby w charakterze oficyanta kancelaryjnego lub czasu służby, przebytego w jakiejkolwiek innej nie prawno-publicznej państwowej służbie pomocniczej, można zezwolić na prośbę urzędnika w razie, jeżeli czas służby tego rodzaju nie upłynął bezpośrednio przed nominacyą na urzędnika (praktykanta), wśród okoliczności, wymienionych w art. I., § 2., i pod wymienionymi tamże warunkami.

Co do tych urzędników, którzy jako oficyanci kancelaryjni nabyli już prawo do poborów spoczynkowych i po myśli § 15. statutu Zakładu zaopatrzenia oficyantów kancelaryjnych, względnie § 51. rozporządzenia całego Ministerstwa z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 21, utrzymali w mocy nabyte prawa oczekiwania, należy analogicznie stosować postanowienie art. I. (2. ustęp § 1.). Wpłaty, pozostawione w Zakładzie zaopatrzenia, względnie niezwrócone opłaty zapisuje się jako należytość tak w tych wypadkach jak i w wszystkich innych wypadkach skutecznego jeszcze zastrzeżenia, w danym razie przy uiszczeniu opłaty po myśli art. I., § 2., l. 4., pozostającą jednak potem resztę należy uiścić naraz przed spensyonowaniem.

Artykuł III.

Każdy czas służby już sam przez się policzalny, względnie do policzenia przyjęty (art. I. i II.), tudzież uiszczenie ewentualnej opłaty należy uwidocznić w wykazie stanu osobowego urzędnika (§ 13. pragmatyki służbowej).

Artykuł IV.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1. lutego 1914.

Stürgkh włr. **Georgi** włr.
Hochenburger włr. **Heinold** włr.
Forster włr. **Hussarek** włr.
Trnka włr. **Schuster** włr.
Zenker włr. **Engel** włr.
Morawski włr.

Wzór do art. I., § 2., l. 7.

Oświadczenie.

Oświadczam niniejszem, że pod warunkami, ustanowionymi w rozporządzeniu całego Ministerstwa z dnia 25. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 21, ubiegam się o policzenie okresu(ów) służby, odbytego(ych) przezemnie w czasie od .... do ....,
zatem przed zamianowaniem mnie c. k. ....,
w charakterze (całkowicie zatrudnionego) ....
....
w ....
....

Dopłatę za czas, wynoszący łącznie .... lat .... miesięcy, w kwocie .... koron zobowiązuję się uiścić naraz (w ..... ratach miesięcznych po .... K .... h, rozpoczynających się z dniem .... 19...).

Na dowód rzeczywistego odbycia zgłoszonego(ych) okresu(ów) służby dołączam:

......................., dnia .... 19....

(Podpis)

(charakter służbowy)